

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอเรียงตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 การจัดระบบบริหารการประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
  - 2.2 การบริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
    - 2.2.1 หน้าที่ความรับผิดชอบ
    - 2.2.2 โครงสร้างการบริหารงานและการดำเนินงาน
    - 2.2.3 อำนาจหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
  - 2.3 งานการเงินและพัสดุของสำนักงานการประถมศึกษา
    - 2.3.1 การจัดระบบงานและการบริหารงานการเงินและพัสดุ
    - 2.3.2 งานการเงิน
    - 2.3.3 งานบัญชี
    - 2.3.4 งานพัสดุ
  - 2.4 กรอบอัตรากำลังของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
  - 2.5 ขั้วและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
  - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 การจัดระบบบริหารการประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้รับการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน 2535 (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2523 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2523 และมีฐานะเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการ

เกี่ยวกับการจัดการประถมศึกษาตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2523 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535 นโยบายของรัฐตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 และมติคณะรัฐมนตรี เพื่อให้เด็กไทยทุกคนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 รวมทั้งการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น สนองนโยบายด้านความเสมอภาคทางการศึกษาและการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ อำนาจและหน้าที่ดังกล่าวนี้ ทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมีภารกิจหลักที่สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.) ดังต่อไปนี้

- 1) จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับก่อนประถมศึกษา
- 2) จัดโรงเรียนประถมศึกษาหรือจัดบริการทางการศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้เรียนอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในท้องถิ่นชนบททั่วประเทศ
- 3) จัดโรงเรียนประถมศึกษาหรือจัดบริการทางการศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้เด็กวัยก่อนเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในท้องถิ่นชนบททั่วประเทศ
- 4) จัดทำงบประมาณและจัดสรรเงินงบประมาณและเงินอื่นที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและก่อนประถมศึกษา
- 5) จัดทำมาตรฐานด้านวิชาการ อาคารสถานที่ และค่าใช้จ่ายของโรงเรียน
- 6) บริหารงบประมาณและควบคุม ตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานในสังกัด
- 7) พัฒนาแนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ
- 8) บริการส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ
- 9) พัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้บรรลุตามจุดหมายของแนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา และตามจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา
- 10) นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับก่อนประถมศึกษา

11) พัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษาและก่อนประถมศึกษา ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าทางวิชาการ และการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

12) รวบรวมข้อมูล วิจัยและส่งเสริมการวิจัยในระดับประถมศึกษาและระดับก่อนประถมศึกษา

ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2536 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแบ่งส่วนราชการ ดังนี้

- 1) สำนักงานเลขาธิการกรม
- 2) กองคลัง
- 3) กองการเจ้าหน้าที่
- 4) กองนโยบายและแผน
- 5) กองพัฒนาบุคคล
- 6) กองวิชาการ
- 7) สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
- 8) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
- 9) หน่วยศึกษานิเทศก์

นอกจากนี้ ยังมีการแบ่งส่วนราชการภายในเป็นหน่วยงานเทียบเท่ากองที่จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติอีก 7 หน่วยงานคือ

- 1) หน่วยตรวจสอบภายใน
- 2) กองสวัสดิการ
- 3) กองออกแบบและก่อสร้าง
- 4) สำนักงานการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 6) สำนักงานพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
- 7) สำนักงานผู้ตรวจราชการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นส่วนราชการกลางมีฐานะเป็นกองที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค บริหารงานขึ้นตรงต่อสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2.2 การบริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เป็นหน่วยงานทางการศึกษาตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 จัดตั้งขึ้นเป็นหน่วยงานทางการศึกษาทำหน้าที่บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตามมาตรา 26 และมาตรา 28 (2) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ดังนั้นสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจึงไม่เป็นส่วนราชการในอำเภอตามลักษณะการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534)

การบริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหาร บังคับบัญชา ควบคุม และดูแลโดยทั่วไป ซึ่งราชการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ตามความในมาตรา 27 และมาตรา 28 (2) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523

ลักษณะการบริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เป็นการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคล หรือการบริหารงานในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งการบริหารงานในลักษณะนี้จะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1) สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทำหน้าที่ปฏิบัติงานประจำและบริหารงานโดยตรง รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในเขตอำเภอ ทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และปฏิบัติงานอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

2) คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่ง เป็นประธาน ศึกษาธิการอำเภอเป็นกรรมการ ข้าราชการครูผู้ได้รับเลือกตั้งกลุ่มโรงเรียนละ 1 คน เป็นกรรมการ และมีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอดังกล่าวจะทำหน้าที่บริหารทางอ้อมโดยใช้การประชุมวินิจัยตัดสินใจ กำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารเพื่อให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไปดำเนินการและมีอำนาจหน้าที่ภายในเขตอำเภอตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2523

2.2.1 หน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

พระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ.2523 มาตรา 26 ได้กำหนดให้มีสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอเป็นหน่วยงานบริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ จัดการประถมศึกษาภายในเขตอำเภอและปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดและตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอมอบหมาย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536)

นอกจากนั้นคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 และวันที่ 14 พฤษภาคม 2534 กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานและปฏิบัติงานการขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นไปตามนโยบายและบรรลุผลตามเป้าหมาย สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้สั่งการให้แต่งตั้งคณะกรรมการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับอำเภอขึ้น โดยมีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นประธาน และกำหนดให้คณะกรรมการชุดนี้มีภาระหน้าที่ปฏิบัติงานครอบคลุมงานขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งระดับก่อนประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ในด้านนโยบาย แผนงาน/โครงการ งานบริหาร งานวิชาการ การจัดตั้งงบประมาณและงานอื่นตามที่มอบหมายสั่งการ

ตามบทบัญญัติของกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวได้กำหนดอำนาจหน้าที่ให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ รับผิดชอบในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษา ดังนั้นสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1) ดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับ

- (1) การกำหนดนโยบาย
  - (2) การวางแผน
  - (3) การจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณ
  - (4) การบริหารงบประมาณ
  - (5) การบริหารงานการเงินและพัสดุ
  - (6) การบริหารงานบุคคล
  - (7) การบริหารงานวิชาการ
  - (8) การนิเทศการศึกษา
  - (9) การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
- 2) ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนในสังกัดในเรื่องที่

เกี่ยวกับ

- (1) งานวิชาการ
  - (2) งานบุคลากร
  - (3) งานกิจการนักเรียน
  - (4) งานธุรการการเงินและพัสดุ
  - (5) งานอาคารสถานที่
  - (6) งานสัมพันธ์กับชุมชน
  - (7) งานจัดสวัสดิการและสวัสดิภาพ
  - (8) งานโครงการพิเศษ
- 3) พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด โดยดำเนินการเกี่ยวกับ
- (1) การสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น
  - (2) การปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน
  - (3) การปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารโรงเรียน
  - (4) การปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
  - (5) การศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - (6) การพัฒนาบุคลากร เช่น ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน

- (7) การนิเทศ ติดตามผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพตามแผนงาน/โครงการ
- (8) การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน
- (9) ส่งเสริมสนับสนุนการผลิต บริการและการใช้สื่อการเรียนการสอน
- (10) ประเมินคุณภาพและควบคุมมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด

4) ประสานงาน ให้ความร่วมมือและสนับสนุนส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นในเขตอำเภอและจังหวัดในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท การป้องกันและรักษาความมั่นคงความสงบเรียบร้อยในเขตอำเภอ

5) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดและตามนโยบายของรัฐบาล เช่น การสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด กรรมการสุขาภิบาล ในด้านกำลังคน วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ เป็นต้น

หน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ

พระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ.2523 มาตรา 24 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอไว้ดังนี้

1) ประสานการดำเนินงานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควรประสานงานกับคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ โดยกำหนดเป็นหลักการในเรื่องอำนาจและหน้าที่ไว้เป็นเรื่อง ๆ ว่าเรื่องใดเพื่อรับทราบ เรื่องใดเพื่อพิจารณา และเรื่องใดเพื่อรับการเสนอแนะ

บทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ

- (1) พิจารณากำหนดนโยบายการดำเนินงานและแผนพัฒนาการศึกษาอำเภอ
- (2) เสนอแนะการจัดสรรงบประมาณ
- (3) รับทราบผลการจัดการศึกษา
- (4) เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียน (งาน 6 งาน)

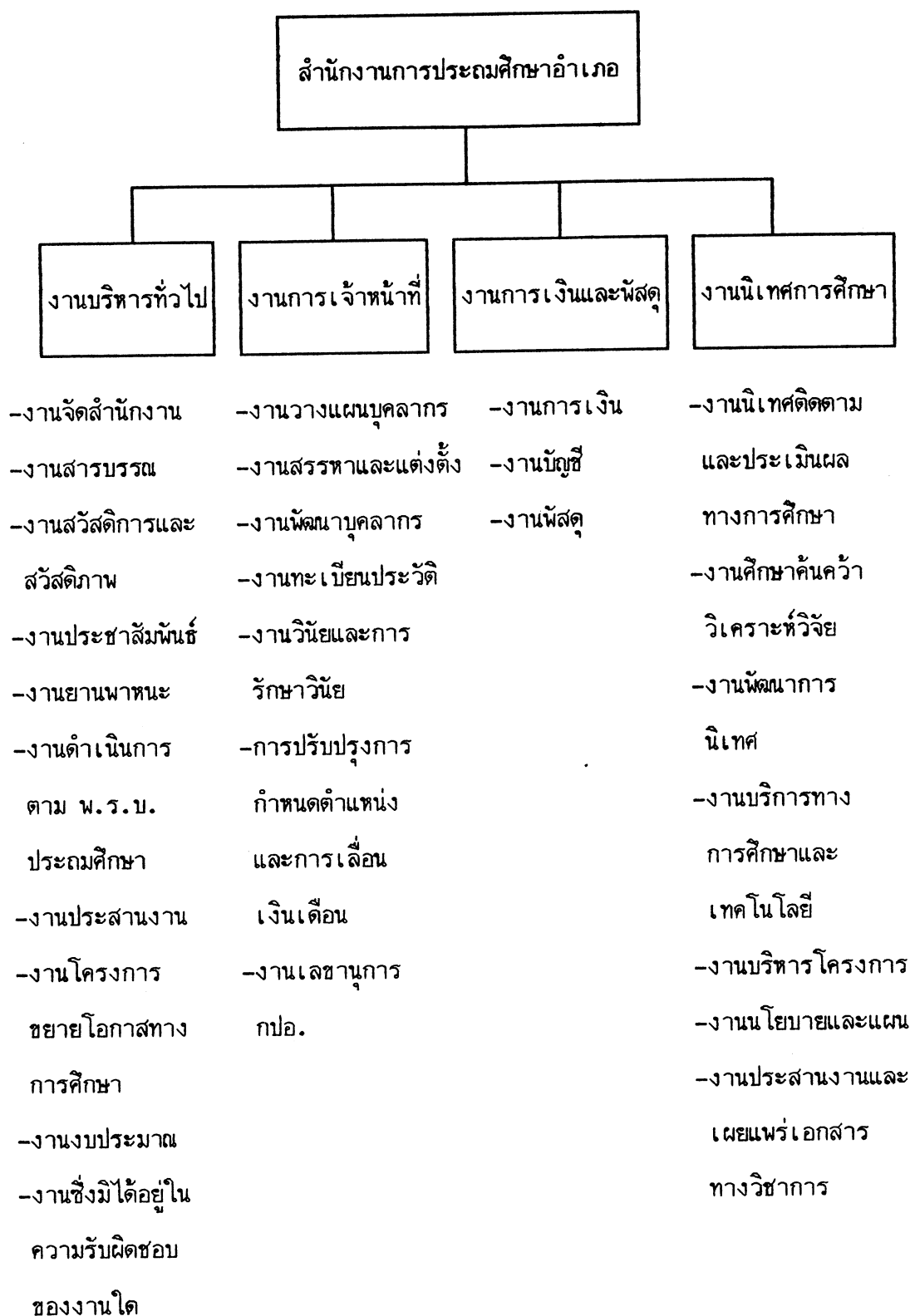
2) เสนอแนะการแต่งตั้งผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด

3) เสนอความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด

4) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดและตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด
มอบหมาย

2.2.2 โครงสร้างการบริหารและการดำเนินงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ได้จัดแบ่งงานตามภารกิจออกได้เป็น 4 งาน
คือ งานบริหารทั่วไป งานการเจ้าหน้าที่ งานการเงินและพัสดุ และงานนิเทศการศึกษา (สำนัก
งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.) ดังมีแผนภูมิรายละเอียด การดำเนิน
งานในแต่ละงานดังต่อไปนี้

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างการแบ่งงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

1) งานบริหารทั่วไป

(1) งานจัดสำนักงาน ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่ บริเวณสำนักงาน วัสดุ ครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรให้รวดเร็ว ประหยัด สะดวก มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

(2) งานสารบรรณ ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารเอกสาร เริ่มตั้งแต่การจัดทำ การรับ การส่ง การจัดเก็บ การยืม และการทำลาย

(3) งานประชาสัมพันธ์ ดำเนินการเกี่ยวกับการเผยแพร่ข่าวสารเหตุการณ์ด้านการจัดการศึกษาของหน่วยงานในสังกัด

(4) งานสวัสดิการและสวัสดิภาพ ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการให้บริการสงเคราะห์ ช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้าง รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของข้าราชการและลูกจ้าง

(5) งานยานพาหนะ ดำเนินการเกี่ยวกับการขอใช้ การควบคุมดูแล การบำรุงรักษารถ ของทางราชการและการเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง

(6) งานดำเนินการตาม พรบ.ประถมศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียน การยกเว้นเด็กเข้าเรียน การย้ายและการจำหน่ายนักเรียน การจัดตั้ง การรวมและเลิกกลม การตั้งชื่อและการเปลี่ยนแปลงชื่อโรงเรียนประถมศึกษา

(7) งานประสานงาน รับผิดชอบการประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษาอื่น และ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

(8) งานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางการศึกษาทั้งระดับก่อนประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

(9) งานงบประมาณ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำแผนงบประมาณ การจัดตั้งและจัดสรร งบประมาณ การติดตามและรายงานการใช้งบประมาณตามหมวดรายจ่ายตามแผนงาน และ โครงการ

2) งานการเจ้าหน้าที่

(1) งานวางแผนบุคลากร ดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ตำแหน่งและอัตรา เงินเดือน การจัดทำกรอบอัตรากำลัง การกระจายอัตรากำลังและการตัดโอนตำแหน่งและเงินเดือน

(2) งานสรรหาและแต่งตั้ง ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลด้านบุคลากร เสนอแนะเกี่ยวกับการสรรหา การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ การย้าย การแต่งตั้ง การโอน และการออกจากราชการ

(3) งานพัฒนาบุคลากร ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาข้าราชการและลูกจ้าง โดยการฝึกอบรมประชุมสัมมนา การศึกษาดูงาน และการลาศึกษาต่อ

(4) งานทะเบียนประวัติ ดำเนินการเกี่ยวกับแฟ้มประวัติข้าราชการ การแก้ไขเพิ่มเติมทะเบียนประวัติ การขอบัตรประจำตัวข้าราชการและลูกจ้าง การดำเนินการเกี่ยวกับการขอพระราชทานเครื่องอิสริยาภรณ์ และเหรียญต่าง ๆ และรวมทั้งการลาของข้าราชการและลูกจ้าง

(5) งานวินัยและรักษาวินัย ดำเนินการส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับวินัย การรักษาวินัย การสอบสวน การลงโทษ การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ และความรับผิดชอบทางแพ่ง

(6) งานปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งและการเลื่อนเงินเดือน ดำเนินการเกี่ยวกับการขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การให้คำแนะนำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการขอกำหนดตำแหน่ง การจูงใจและบำรุงขวัญเกี่ยวกับการเลื่อนระดับตำแหน่ง การประเมินเพื่อการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี

(7) งานเลขานุการ กปอ. ดำเนินการเตรียมการประชุม ติดต่อประสานงาน จัดทำระเบียบวาระการประชุม จดรายงานการประชุม การเตรียมสถานที่การประชุมและเอกสารประกอบการประชุม รวมทั้งดำเนินการงานตามมติที่ประชุม

3) งานการเงินและพัสดุ

(1) งานการเงิน ดำเนินการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน การรับเงิน การเก็บรักษา การนำส่งเงินทุกหมวดรายจ่ายและทุกประเภท

(2) งานบัญชี ดำเนินการจัดทำบัญชี ทะเบียน หลักฐานการเงิน รายงานการเงินทุกประเภท ตรวจสอบเอกสาร การรับจ่ายเงินและการจัดเก็บเอกสารเกี่ยวกับการเงินและบัญชี

(3) งานพัสดุ ดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุตั้งแต่ การจัดซื้อ การจัดจ้าง การควบคุม การตรวจสอบและรายงาน และงานอื่นที่เกี่ยวกับการพัสดุ

4) งานนิเทศการศึกษา

(1) งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับการ

วางแผนการนิเทศ การให้คำปรึกษา สาธิตและแนะนำ ดำเนินการนิเทศพัฒนาคุณภาพการศึกษา ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน

(2) งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจัย ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับการรวบรวมเอกสาร ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีการใหม่ทางการศึกษา วิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาการศึกษา รวบรวมผลงานวิจัยและเผยแพร่ สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนผลิตเอกสารและผลงานทางวิชาการ

(3) งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและเทคนิควิธีการนิเทศให้เหมาะสม สนับสนุน แนะนำส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน

(4) งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการรวบรวม การเผยแพร่นวัตกรรมและเทคโนโลยี สนับสนุนศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนให้บริการด้านวิชาการแก่โรงเรียน รวมทั้งการประสานงานกับศูนย์วิชาการจังหวัด

(5) งานบริหารและปฏิบัติงานโครงการ ดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผน การจัดทำโครงการ การดำเนินงานตามโครงการ การนิเทศติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน

(6) งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศ สารสนเทศทางการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ติดตามการดำเนินงานและรายงานผลการปฏิบัติตามแผน

(7) งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ดำเนินการเกี่ยวกับการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษา องค์การเอกชนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา จัดหาและรวบรวมเอกสาร คู่มือครู ตำราเรียน รวมทั้งสื่อการเรียนการสอนให้กับโรงเรียน ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน

2.2.3 อำนาจหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เป็นหัวหน้าหน่วยงานสูงสุด รับผิดชอบการจัด การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นภายในเขต อำเภอ นอกจากนั้นยังมีหน้าที่บังคับบัญชาข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ควบคุมดูแลงานของสำนัก

งานการประถมศึกษาอำเภอ ปฏิบัติงานขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง และในกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการดังต่อไปนี้

1. อำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง

1) หน้าที่หลัก

บริหารงานในฐานะหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้าง รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด และตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งมีปริมาณงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ความยากและคุณภาพของงานสูงมากเป็นพิเศษ และรับผิดชอบการปฏิบัติราชการทุกด้านขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด

2) ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ ซึ่งลักษณะงานที่ปฏิบัติมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านการจัดการขั้นพื้นฐาน การสนับสนุน และส่งเสริม การพัฒนาท้องถิ่นอันส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง รวมตลอดถึงความมั่นคงของประเทศ โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติภายในเขตอำเภอ ดังนี้

(1) การกำหนดนโยบายการดำเนินงานและแผนพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น

(2) การจัดตั้ง จัดสรรงบประมาณและการบริหารงบประมาณ

(3) การบริหารงานการเงินและพัสดุ

(4) การบริหารงานบุคคลและพัฒนาบุคลากร

(5) การบริหารงานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(6) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

(7) การปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างในสังกัด

(8) การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องงานเพื่อความมั่นคง

ของชาติและงานพัฒนาชนบทตามนโยบายของรัฐบาล

(9) การเข้าประชุมในคณะกรรมการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดและตามที่ได้รับแต่งตั้ง

(10) ปฏิบัติงานอื่นตามที่กฎหมายกำหนดและตามที่ได้รับมอบหมาย

2. อำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และหนังสือสั่งการต่าง ๆ

1) บังคับบัญชาข้าราชการทุกตำแหน่งในสังกัด ตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ดังนี้

(1) ข้าราชการพลเรือนที่ปฏิบัติราชการในสำนักงานการประถมศึกษา

อำเภอ

(2) ข้าราชการครูทุกตำแหน่งในสังกัด คือ

- ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด
- ครูสายปฏิบัติการสอนทุกโรงเรียนในสังกัด
- ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
- ข้าราชการครูช่วยปฏิบัติราชการบนสำนักงานการประถมศึกษา

อำเภอ

2) บังคับบัญชาลูกจ้างประจำคือ พนักงานชักรถยนต์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ นักการภารโรงและคนครัวของโรงเรียนในสังกัดในฐานะ "หัวหน้าแผนก" ตามคำสั่ง สปช.ที่ 1239/2526 ลงวันที่ 13 กันยายน 2526 เรื่อง มอบอำนาจการบังคับบัญชา

3) การอนุญาตการลาของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ตลอดจนข้าราชการและลูกจ้างประจำที่ปฏิบัติงานบนสำนักงาน ฯ

4) พิจารณาอนุมัติการเดินทางไปราชการภายในจังหวัดของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน และข้าราชการทุกตำแหน่งในสังกัด รวมทั้งข้าราชการที่มาช่วยปฏิบัติราชการด้วย

2.3 งานการเงินและพัสดุของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เป็นหน่วยงานย่อยที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการเงินและพัสดุให้กับหน่วยงานในสังกัด ที่เกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าใช้สอยตอบแทน

ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค ค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เงินสวัสดิการประเภทต่าง ๆ และการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อกำหนด 4 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.) คือ

- 1) ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ
- 2) ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งของทางราชการ
- 3) ปฏิบัติให้เป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรี
- 4) ปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กระทรวงการคลังอนุญาต

ทั้งนี้ หัวหน้าหน่วยงานจะต้อง ควบคุม กำกับ ดูแล และตรวจสอบ เพื่อไม่ให้เกิดความบกพร่อง ผิดพลาด หรือเสียหายได้ เนื่องจากมีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้ความว่า ".....ข้าราชการ แต่ละคนย่อมมีหน้าที่ ๆ จะต้องรับผิดชอบตามตำแหน่งหน้าที่ของตน หากไม่ได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ดี หรือละเลยไม่ได้ปฏิบัติที่ดี เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการแล้ว จะอ้างว่าไม่รู้กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนข้อบังคับของทางราชการมิได้

จึงได้ลงมติว่า ข้าราชการผู้มีหน้าที่ปฏิบัติราชการอย่างใดอย่างหนึ่ง จะอ้างว่าไม่รู้กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนข้อบังคับอันตนจะต้องปฏิบัติ และอยู่ในหน้าที่ของตนมิได้ การที่ข้าราชการปฏิบัติงานไม่ชอบด้วยกฎหมายระเบียบแบบแผนก็ดี หรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนกำหนดก็ดี ให้ถือว่าเป็นการผิดวินัยหรือหย่อนสมรรถภาพแล้วแต่กรณี และให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาลงโทษตามควรแก่กรณีต่อไป" (สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน, 2531)

นอกจากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวแล้ว ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุซึ่งกำหนดการลงโทษไว้ มีสาระสำคัญ ความว่า "เจ้าหน้าที่หรือผู้มีอำนาจ กระทำการจงใจ หรือเจตนากระทำไม่เป็นไปตามระเบียบ หรือกระทำการโดยปราศจากอำนาจ ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัย ให้ลงโทษตามความเสียหาย ดังนี้

- 1) ถ้าการกระทำทำให้ราชการเสียหายร้ายแรง ให้ลงโทษอย่างต่ำให้ออกจากราชการ
- 2) ถ้าการกระทำทำให้ราชการเสียหายไม่ร้ายแรง ให้ลงโทษอย่างต่ำตัดเงินเดือน
- 3) ถ้าการกระทำไม่ทำให้เสียหายแต่ประการใด ให้ลงโทษอย่างต่ำ ภาคทัณฑ์ หรือว่ากล่าวตักเตือน เป็นลายลักษณ์อักษร

ทั้งนี้ เมื่อได้รับโทษทางวินัยแล้ว ก็ไม่พ้นความรับผิดชอบทางแพ่งและอาญา แล้วแต่กรณีด้วย”
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534)

2.3.1 การจัดระบบงานและการบริหารงานการเงินและพัสดุ

การจัดระบบงานและการบริหารงานการเงินและพัสดุ สามารถจำแนกได้เป็น 3 งาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.) ดังนี้

1) งานการเงิน ดำเนินการเกี่ยวกับ การรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษา การนำส่งเงิน และการรายงาน การทำงานเดือนสำหรับเงินงบประมาณ เช่น นอกงบประมาณ และเงินรายได้แผ่นดิน

2) งานบัญชี เป็นระบบที่ใช้ควบคุมเงิน ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเงินสด บัญชีแยกประเภท ทะเบียนต่าง ๆ บัญชีเงินฝากธนาคาร และหลักฐานต่าง ๆ ทางบัญชี

3) งานพัสดุ ดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุ เริ่มจากการจัดหาให้ได้มา การควบคุม การจำหน่าย การตรวจสอบประจำปี การรายงาน และงานอื่นที่เกี่ยวกับงานพัสดุ

2.3.2 งานการเงิน

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เป็นหน่วยงานย่อย มีหน้าที่ในการจัดเก็บและการนำส่งเงินรายได้แผ่นดิน และ หรือ มีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ซึ่งมีให้เบิกตรงต่อคลังจังหวัด/อำเภอ การปฏิบัติงานการเงินในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต้องเกี่ยวข้องกับเงิน 3 ประเภท คือ เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินรายได้แผ่นดิน เงินดังกล่าวมีขอบข่ายที่ต้องปฏิบัติตั้งแต่การเบิกจ่ายการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำส่งเงิน ใน 2 กรณี คือ

1) การเบิกจ่ายเงินกรณีปกติ

2) การเบิกจ่ายเงิน เก็บรักษาเงิน และนำเงินส่งคลังโดยใช้บริการของธนาคารกรุงไทย จำกัด

1) การเบิกจ่ายเงินกรณีปกติ

(1) เงินงบประมาณ หมายถึง เงินที่ทางราชการจัดสรรให้แก่ส่วนราชการและอนุญาตให้จ่ายและก่องหนผู้พ้นได้ตามวัตถุประสงค์ ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่าย

(2) เงินงบประมาณ จำแนกประเภท ตามลักษณะรายจ่าย ได้ 2 ลักษณะ คือ รายจ่ายงบกลาง และรายจ่ายของส่วนราชการ

2) การเบิกจ่ายเงินเก็บรักษาเงิน และนำเงินส่งคลัง โดยใช้บริการของ ธนาคารกรุงไทย จำกัด ของหน่วยงานย่อยที่ตั้งอยู่ในอำเภอ

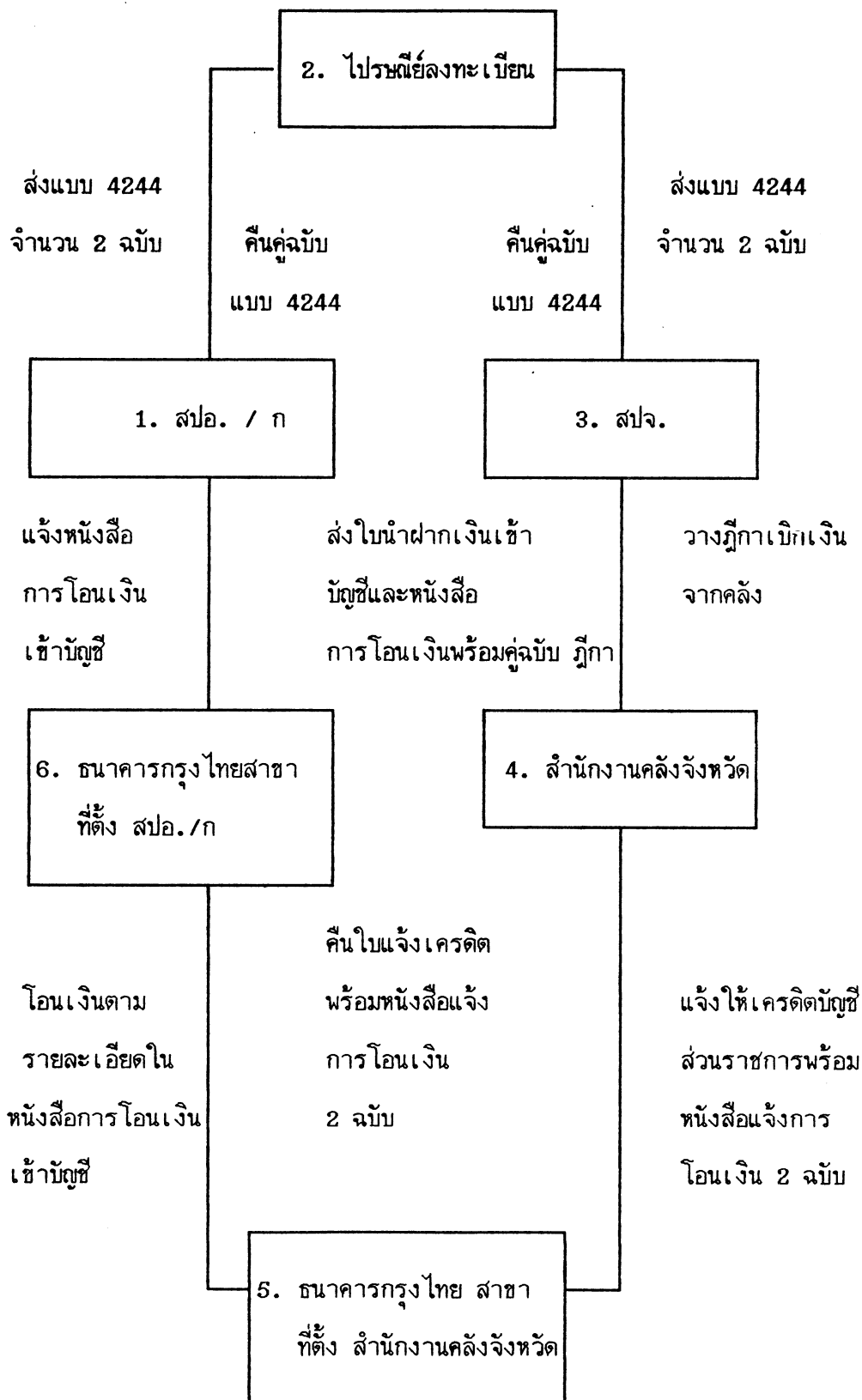
(1) สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอใดที่ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอหรือที่มีสาขาธนาคารกรุงไทย จำกัด ตั้งอยู่ต้องเบิกเงินโดยใช้บริการของธนาคารกรุงไทย จำกัด ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

(2) สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ไม่มีสาขาธนาคารกรุงไทย จำกัด หากต้องการใช้บริการธนาคารกรุงไทย จำกัด ในอำเภอใกล้เคียง ในเขตจังหวัดเดียวกัน ต้องขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(3) สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเปิดบัญชีเงินฝากประเภทกระแสรายวันจำนวน 2 บัญชี คือ

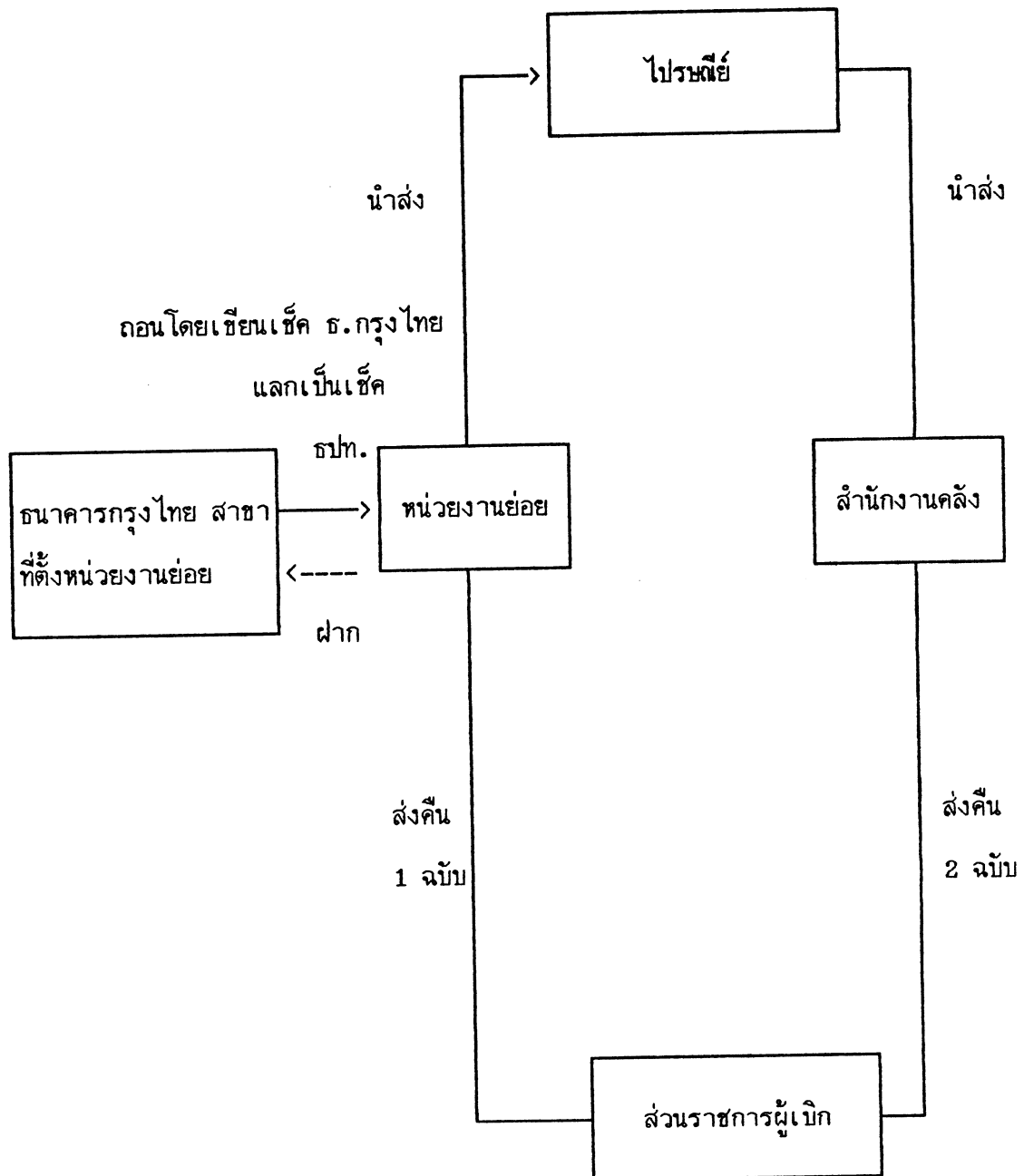
- บัญชีสำนักงาน ..... เพื่อรับโอนเงิน
- บัญชีสำนักงาน ..... เพื่อนำเงินส่งคลัง

(4) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจ่ายเงินให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโดยผ่านบัญชีเงินฝากที่เปิดไว้ ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง พ.ศ. 2520 และแก้ไขเพิ่มเติมข้อ 40

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

แผนภูมิที่ 3 แผนผังการเบิกเงินของหน่วยงานย่อย

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

แผนภูมิที่ 4 แผนผังการนำส่งเงินของหน่วยงานย่อย

ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

1) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปราชการ มีสิทธิเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าพาหนะ

2) การเบิกเบี้ยเลี้ยง จะต้องไปราชการเกิน 12 ชั่วโมงขึ้นไป

3) ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปให้เบิกได้ในอัตราประเภท ก. เบิกได้ เว้นแต่การเดินทางต่อไปนี้ เบิกเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปในอัตราประเภท ข.

(1) การเดินทางไปราชการในท้องที่ต่างอำเภอในจังหวัดเดียวกัน ยกเว้นอำเภอเมืองหรืออำเภอที่กระทรวงการคลังกำหนด

(2) ในการเดินทางไปราชการในท้องที่อำเภอซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักงานซึ่งปฏิบัติราชการปกติ หรือเดินทางไปราชการในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักงานที่ปฏิบัติราชการปกติ

ระดับ	ประเภท	ประเภท ก.	ประเภท ข.
1 - 2		120	72
3 - 8		180	108
9 ขึ้นไป		240	144

4) ค่าเช่าที่พัก ให้เบิกได้เท่าที่จ่ายจริงตามสิทธิที่ตนได้รับในการพักคนเดียว

ระดับ	ประเภท	ประเภท ก.	ประเภท ข.
1 - 2		ไม่เกิน 800	ไม่เกิน 300
3 - 8		ไม่เกิน 1,600	ไม่เกิน 500
9 ขึ้นไป		ไม่เกิน 2,400	ไม่เกิน 500

5) การเดินทางเป็นหมู่คณะ เบิกค่าเช่าที่พัก ดังนี้

(1) ระดับ 1-8

- ที่พักรวม 2 คน ต้อง เบิกค่าเช่าที่พักเท่าที่จริงอัตราค่าเช่าห้องคู่ แต่ต้องไม่เกินคนละ 70 % ของอัตราค่าเช่าห้องพักคนเดียว

- กรณีไม่เหมาะสมที่จะพักร่วมกันหรือมีเหตุจำเป็น ไม่อาจพักร่วมกับผู้อื่นได้ให้ เบิกเท่าที่จ่ายจริงในอัตราค่าเช่าห้องพักคนเดียว

(2) ระดับ 9 ขึ้นไป

- เบิกค่าเช่าที่พักได้เท่าที่จ่ายจริงในอัตราค่าเช่าห้องพักคนเดียว

(3) ระดับ 10 ขึ้นไป

- กรณีเป็นหัวหน้าคณะและมีความจำเป็นต้องใช้สถานที่เพื่อประสานงานให้เบิกค่าเช่าที่พักเพิ่มได้อีก 1 ห้อง ในอัตราค่าเช่าห้องพักคนเดียว หรือจะเบิกค่าเช่าห้องชุดแทนก็ได้ แต่ต้องไม่เกิน 2 เท่า ของอัตราค่าเช่าห้องพักคนเดียว

6) กรณีท้องที่ที่ไปปฏิบัติงานไม่มีที่พักแรม ให้เบิกค่าเช่าที่พักในลักษณะเหมาะสม วันละไม่เกิน 100 บาท เว้นแต่ไปพักแรมในท้องที่ใกล้เคียงให้เบิกค่าเช่าที่พักเท่าที่จ่ายจริง

7) การเดินทางไปราชการโดยปกติให้ใช้รถยนต์โดยสารประจำทางและให้เบิกค่าที่จ่ายจริง

8) ข้าราชการระดับ 6 ขึ้นไป มีสิทธิเบิกค่าพาหนะรับจ้างหรือเครื่องบินได้

9) หากไปราชการ โดยยานพาหนะส่วนตัว ให้เบิกเงินชดเชยให้แก่ผู้เดินทางไปราชการ ดังนี้

(1) รถยนต์ส่วนบุคคล กิโลเมตรละ 90 สตางค์

(2) รถจักรยานยนต์ กิโลเมตรละ 40 สตางค์

สำหรับระยะทางให้คำนวณตามระยะทางของกรมทางหลวงในทางสั้นและตรง ซึ่งสามารถเดินทางได้โดยสะดวก

การเบิกเงินค่าเช่าบ้าน (เชิดชัย มีคำ, ม.ป.ป.)

1) ผู้ที่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน หมายถึง บุคคลที่ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่

2) ผู้ที่ไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน

- (1) ทางราชการจัดที่พักให้
- (2) มีเคหสถานของตนเองหรือของสามีหรือภรรยา ที่พักอาศัยอยู่รวมกันได้ในห้องที่ไปประจำสำนักงานใหม่
- (3) ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในห้องที่รับราชการครั้งแรก หรือห้องที่กลับเข้ารับราชการใหม่

3) ค่าเช่าบ้านเบิกได้ 3 ลักษณะ

- (1) เช่าบ้าน
  - (2) เช่าซื้อบ้าน
  - (3) ผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน
- 4) ข้าราชการที่มีเคหสถานของตนเองอยู่แล้ว ไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านแม้ต่อมาจะโอนกรรมสิทธิ์ไปให้บุคคลอื่นก็ไม่ทำให้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านจากทางราชการได้
- 5) สามีและภรรยา ถ้ารับราชการอยู่ในห้องที่เดียวกัน และต่างมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านได้ ให้ผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านสูงกว่าเป็นผู้เบิก หากเบิกได้เท่ากันให้สามีเป็นผู้เบิก
- 6) การเบิกค่าเช่าบ้าน เริ่มตั้งแต่วันที่ได้เช่าอยู่จริง แต่ไม่ก่อนวันรายงานตัวเข้ารับหน้าที่ และหมดสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านเมื่อขาดจากอัตราเงินเดือน

เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการช่วยเหลือบุตร

ข้าราชการและลูกจ้างประจำ มีสิทธิได้รับสวัสดิการเกี่ยวกับการช่วยเหลือบุตร คนละ 50 ต่อเดือน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) เป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย
- 2) เป็นบุตรที่อยู่ในอำนาจปกครองของตน
- 3) อายุไม่เกิน 18 ปี หรือยังไม่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรส
- 4) เป็นบุตรคนที่ 1-3 (เว้นแต่มีอยู่ก่อน 1 ม.ค. 2522 หรือมีบุตรยังไม่ถึง 3 คน ต่อมา มีบุตรแฝด ซึ่งทำให้จำนวนบุตรเกิน 3 คน)
- 5) ต้องไม่ใช่บุตรบุญธรรม

6) กรณีมีบุตรเกิน 3 คน แต่คนใดคนหนึ่ง ใน 3 คน ตายก่อนอายุครบ 18 ปี ให้เลื่อนบุตรลำดับถัดไปขึ้นมา

เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตร

1) ผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตร

(1) ข้าราชการ

(2) ลูกจ้างประจำ

(3) ผู้รับบำนาญปกติหรือบำนาญพิเศษ เหตุพพลภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยบำนาญบำนาญ

ข้าราชการและทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัด ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด

2) การจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(1) เป็นบุตรที่ชอด้วยกฎหมาย แต่ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมและบุตรซึ่งบิดามารดา

ได้ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่นแล้ว

(2) เป็นบุตรที่อยู่ในความปกครองของตน

(3) อายุของบุตรครบ 3 ปีบริบูรณ์แต่ไม่เกิน 25 ปี ในวันที่ 1 พ.ค. ของแต่ละปี

การศึกษา

(4) เป็นบุตรคนที่ 1-3 ตามลำดับ (ยกเว้นจะมีเกิน 3 คนอยู่ก่อน 1 พ.ค. 2524

หรือมีบุตรยังไม่ถึง 3 คน ต่อมามีบุตรแฝด ซึ่งทำให้จำนวนบุตรเกิน 3 คน ตั้งแต่ 2 เม.ย. 2532)

และถ้ามีบุตรเกิน 3 คน ถ้าบุตรคนใดจำนวน 3 คน ตายหรือไร้ความสามารถ ก่อนอายุครบ 25

ปีบริบูรณ์ ก็ให้เพิ่มขึ้นอีกเท่าจำนวนบุตรที่ตายหรือไร้ความสามารถก่อนอายุครบ 25 ปีบริบูรณ์ ก็

ให้เพิ่มขึ้นอีกเท่าจำนวนบุตรที่ตายหรือไร้ความสามารถ โดยให้นับบุตรคนที่อยู่ในลำดับถัดไป

(5) บุตรที่เกิดจากการแต่งงานที่มีได้จดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมายเป็นบุตรที่ชอ

ด้วยกฎหมายของฝ่ายหญิงฝ่ายเดียว

เงินสวัสดิการเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล

1) ผู้มีสิทธิรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล ได้แก่

(1) ข้าราชการ

(2) ลูกจ้างประจำ

(3) ผู้รับบำนาญปกติหรือบำนาญพิเศษเหตุพทุพพลภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยบำนาญข้าราชการและทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัด ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด

(4) บุคคลในครอบครัวของผู้มีสิทธิ คือ

- คู่สมรส

- บิดาและมารดา

- บุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือบรรลุนิติภาวะแล้ว แต่เป็นบุคคลที่ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถซึ่งอยู่ในอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีสิทธิ แต่ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมหรือบุตรซึ่งได้ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นแล้ว

2) จำนวนบุตรที่ขอเบิก

บุตรที่เบิกได้คนที่ 1-3 เว้นแต่

(1) มีบุตรเกิน 3 คน อยู่ก่อนวันที่ 21 ธ.ค. 2523

(2) มีบุตรอยู่แล้วไม่ถึง 3 คน ต่อมา มีบุตรแฝดให้นับคนแรกถึงคนสุดท้าย

3) การนับลำดับบุตร

ให้นับเรียงลำดับการเกิดก่อน-หลัง ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นบุตรที่เกิดจากการสมรสครั้งใดหรืออยู่ในอำนาจปกครองของตนหรือไม่ก็ตาม

กรณีมีบุตรเกิน 3 คน ต่อมาบุตรคนใดคนหนึ่งตายก่อนอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ให้เลื่อนบุตรลำดับถัดไปขึ้นมาแทนให้ครบ 3 คน

4) บุตรที่เกิดจากบิดามารดาที่มีได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย จะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายหญิงฝ่ายเดียว

5) บุตรที่เกิดนอกสมรส จะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อเมื่อ

(1) บิดามารดาจดทะเบียนสมรสภายหลัง ซึ่งจะมีผลนับแต่วันสมรส

(2) บิดาจดทะเบียนรับรองว่าเป็นบุตรของตน

(3) มีคำพิพากษาว่าเป็นบุตรของตน ซึ่งมีผลนับแต่วันที่คำพิพากษาลงถึงที่สุด

2.3.3 งานบัญชี

ระบบบัญชีสำหรับหน่วยงานย่อยเป็นระบบบัญชีที่แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ส่วนที่เป็นสมุดบัญชี ได้แก่ "สมุดเงินสด" แบบหลายช่องเพียงเล่มเดียว วิธีการบันทึกรายการในสมุดเงินสดยึดหลักบัญชีคู่ เช่นเดียวกับระบบบัญชีของส่วนราชการผู้เบิกในภูมิภาค โดยใช้สมุดเงินสดเป็นทั้งสมุดบันทึกรายการขึ้นต้นและเป็นสมุดบันทึกรายการขึ้นปลายไปในตัวด้วย

ส่วนที่ 2 ส่วนที่เป็นทะเบียน ได้แก่ ทะเบียนต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการควบคุมตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

ส่วนที่ 3 ส่วนที่เป็นรายงานการเงิน ได้แก่ รายงานต่าง ๆ ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการผู้เบิกเจ้าสังกัดระดับจังหวัด

สมุดเงินสด

ส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานย่อยจะต้องจัดทำบัญชีของส่วนราชการไว้เป็นหลักฐานตามที่กระทรวงการคลังกำหนดเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและควบคุมการเบิกจ่ายเงินของส่วนราชการ การจัดทำบัญชีของหน่วยงานย่อยให้จัดทำ "สมุดเงินสด" ตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดเพียงเล่มเดียว โดยให้บันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับเงินงบประมาณ เงินรายได้แผ่นดิน และเงินนอกงบประมาณ ทั้ง 3 ประเภท ของแต่ละปีงบประมาณ เมื่อได้จัดทำบัญชีไว้แล้วให้เก็บรักษาสมุดบัญชีไว้ ณ ที่ทำการ เพื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคมาตรวจสอบต่อไป

สมุดทะเบียนต่าง ๆ

หน่วยงานย่อยต้องจัดทำทะเบียนต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ทะเบียนคุมเงินงบประมาณ ใช้สำหรับบันทึกเกี่ยวกับเงินงบประมาณที่เบิกมาตามแบบใบเบิกเงินเพื่อจ่ายในราชการ (แบบ 4244) จากส่วนราชการผู้เบิกเจ้าสังกัด
- 2) ทะเบียนคุมเงินรายได้แผ่นดิน ใช้สำหรับบันทึกรายการเกี่ยวกับการจัดเก็บและนำส่งเงินรายได้แผ่นดินประจำวันและการนำเงินรายได้แผ่นดินส่งคลังตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

3) ทะเบียนคุมเงินนอกงบประมาณ ใช้สำหรับบันทึกรายการเกี่ยวกับการรับจ่ายเงินนอกงบประมาณทุกประเภทที่ได้รับไว้และอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานย่อย มีลักษณะเป็นการคุมเงินนอกงบประมาณแต่ละประเภท

4) ทะเบียนคุมหลักฐานขอเบิก สำหรับบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานเงินนอกงบประมาณในหมวดต่าง ๆ และรวมทั้งงบกลางด้วย ตามที่เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิ์รับเงินยื่นหลักฐานและเอกสารขอเบิกเงิน เช่น ใบทวงหนี้ ใบเบิกเงินช่วยค่าเล่าเรียนบุตร ใบเบิกเงินช่วยค่ารักษาพยาบาล ใบเบิกเงินช่วยค่าเช่าบ้าน ใบเบิกเงินช่วยการศึกษาบุตร รายงานการเดินทาง เป็นต้น

5) ทะเบียนคุมเอกสารแทนตัวเงิน ใช้สำหรับบันทึกเกี่ยวกับหลักฐานหรือเอกสารที่ถือเสมือนเงินสด (ตัวเงิน) เช่น เช็ค ดราฟท์ ธนาณัติ เช็คไปรษณีย์ หรือตั๋วแลกเงิน ที่ได้รับจากบุคคลภายนอกและได้ออกใบเสร็จรับเงินพร้อมกับได้บันทึกรายการไว้ในสมุดเงินสดแล้ว และรวมถึงหลักฐานที่เป็นการรองจ่ายด้วย ได้แก่ ใบสำคัญรองจ่าย สัญญารับรองการยืมเงิน ใบเบิกเงินเพื่อจ่ายในราชการ (แบบ 4244) ที่จ่ายเงินให้แก่หน่วยงานย่อยรองลงไป บันทึกการรับเงินเพื่อนำส่งของกรมการนำส่งเงิน หรือหลักฐานเอกสารอื่นใดที่มีลักษณะเสมือนตัวเงินสด ให้นำบันทึกไว้ในทะเบียนคุมเอกสารแทนตัวเงิน ไว้เป็นหลักฐานทุกครั้งที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการติดตามในกรณีที่เกิดการสูญหายขึ้น

ยกเว้นสมุดคู่ฝาก ไม่ต้องนำมาบันทึกในทะเบียนเล่มนี้ถึงแม้จะมีลักษณะเป็นเอกสารแทนตัวเงินเพราะสมุดคู่ฝากมีรายละเอียดสมบูรณ์ในตัวอยู่แล้ว

การตรวจนับเงินสดคงเหลือประจำวัน ให้เงินสดรวมกับเอกสารแทนตัวเงินด้วย และเอกสารแทนตัวเงินจะต้องแสดงรายการตามประเภทไว้ในรายการเงินคงเหลือประจำวัน ยอดรวมเงินสดกับเอกสารแทนตัวเงินทั้งสิ้นจะเท่ากับยอดเงินคงเหลือในสมุดเงินสด ณ วันเดียวกัน

รายงานการเงิน

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและตรวจสอบเกี่ยวกับฐานะการเงินของหน่วยงานย่อย ดังนั้นเมื่อหน่วยงานย่อยได้ดำเนินการเบิกจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิ์รับเงินแล้วก็ให้บันทึกรายการบัญชีในสมุดเงินสด บันทึกในทะเบียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังได้กล่าวข้างต้น เมื่อสิ้นวันทำการ

ทุกวันที่มีการรับหรือจ่ายเงินและเมื่อสิ้นเดือน หน่วยงานย่อยจะต้องจัดทำรายงานการเงินตามที่กระทรวงการคลังกำหนดดังนี้

1) รายการเงินคงเหลือประจำวัน

รายงานเงินคงเหลือประจำวันเป็นแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด เพื่อให้ส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานย่อยจัดทำขึ้นเพื่อแสดงประเภทเงินคงเหลือของหน่วยงานย่อยทั้งที่เป็นตัวเงินสดและที่เป็นเอกสารแทนตัวเงิน ซึ่งจะต้องจัดทำขึ้นทุกวันทำการที่มีการรับและจ่ายเงิน เพื่อเสนอต่อกรรมการเก็บรักษาเงินของอำเภอหรือกรรมการเก็บรักษาเงินของส่วนราชการหน่วยงานย่อยแต่งตั้งขึ้น และรายการเงินคงเหลือประจำวันนี้จะป็นหลักฐานแสดงถึงจำนวนเงินที่ได้นำฝากไว้ในตู้รับรักษาเงินของอำเภอหรือตู้รับรักษาเงินของหน่วยงานย่อยเอง และเพื่อเป็นประโยชน์ในการควบคุมและตรวจสอบเกี่ยวกับการเงินของหน่วยงานย่อย

2) รายงานประเภทเงินคงเหลือ

รายงานประเภทเงินคงเหลือเป็นแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดขึ้นเพื่อให้หน่วยงานย่อยรายงานจำนวนเงินคงเหลือประจำเดือนทั้ง 3 ประเภท คือ เงินงบประมาณ เงินรายได้แผ่นดิน และเงินนอกงบประมาณของวันทำการสุดท้ายของเดือน แสดงว่ามีเงินแต่ละประเภทคงเหลือเป็นจำนวนเงินเท่าใด รายงานนี้จะต้องจัดทำเสนอต่อส่วนราชการผู้เบิกเจ้าสังกัดทุกเดือนไม่ว่าจะมีเงินคงเหลือหรือไม่ก็ตามโดยรายงานภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

วิธปฏิบัติในการลงบัญชีของหน่วยงานย่อย

การจัดทำบัญชีของหน่วยงานย่อยจะถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติจัดทำเป็นประการสำคัญ เพราะฉะนั้น เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการปฏิบัติจัดทำบัญชีควรจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี ได้แก่ ในเรื่องความรู้ขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับระบบบัญชีสำหรับหน่วยงานย่อย เรื่องประเภทเงินที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการ เรื่องหลักวิชาการบัญชีเบื้องต้น และเรื่องระบบบัญชีสำหรับหน่วยงานย่อยตามที่กระทรวงการคลังกำหนด ทั้งนี้ เพราะผู้ปฏิบัติจะต้องนำหลักเกณฑ์และข้อกำหนดในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้ปฏิบัติแทบทั้งสิ้น

การควบคุมและการตรวจสอบของหน่วยงานย่อย

การควบคุม หมายถึง การควบคุมภายใน (Internal Control) ซึ่งหัวหน้าส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานย่อยควรจะต้องกำหนดให้มีระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับการรับจ่ายเงิน และการบัญชีให้มีลักษณะเป็นการควบคุมภายในที่ดี กล่าวคือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แต่ละคนประจำวันจะสามารถสอบทานความถูกต้องและสามารถสอบย้อนกลับได้ในตัวเองทุกขณะ และมีขั้นตอนการปฏิบัติงานสะดวก รวดเร็ว รัดกุม งานไม่ยอกย้อนหรือซับซ้อน และถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ดังนั้น การวางระบบงานให้มีลักษณะการควบคุมภายในที่ดี จะสามารถช่วยป้องกันการทุจริตหรือการรั่วไหลเกี่ยวกับการเงินได้วิธีหนึ่ง โดยถือหลักว่าระบบงานกับบุคคลผู้ปฏิบัติงานจะต้องสัมพันธ์กันและสามารถควบคุมซึ่งกันและกันได้ในตัวด้วย

การตรวจสอบ หมายถึง วิธีการและขั้นตอนการตรวจสอบเกี่ยวกับการเงินและการบัญชี (Financial Audit) ของส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานย่อย ย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ เช่น การตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบเป็นการภายใน การตรวจสอบจากบุคคลภายนอก ลักษณะการตรวจสอบมักจะทำการตรวจสอบตามช่วงระยะเวลา เช่น การตรวจสอบประจำวัน การตรวจสอบประจำเดือน นอกจากนั้นยังมีการตรวจสอบ ตามวัตถุประสงค์เฉพาะเรื่องเป็นบางเรื่องหรือบางครั้งคราว จึงอาจสรุปได้ว่า การที่หน่วยงานย่อยกำหนดให้มีการตรวจสอบเกี่ยวกับการเงินและการบัญชีเป็นประจำจะสามารถช่วยป้องกันข้อผิดพลาด และการทุจริตเกี่ยวกับการเงินได้เป็นอย่างมาก

1) การควบคุมภายในของหน่วยงานย่อย

วิธีจัดระบบบริหารเกี่ยวกับการเงินและการบัญชีของหน่วยงานย่อยให้เกิดลักษณะการควบคุมภายในที่ดี หัวหน้าหน่วยงานย่อยควรควบคุมโดยการปฏิบัติตามระเบียบ และการควบคุมโดยการใช้จ่ายงานการเงิน

2) การตรวจสอบของหน่วยงานย่อย

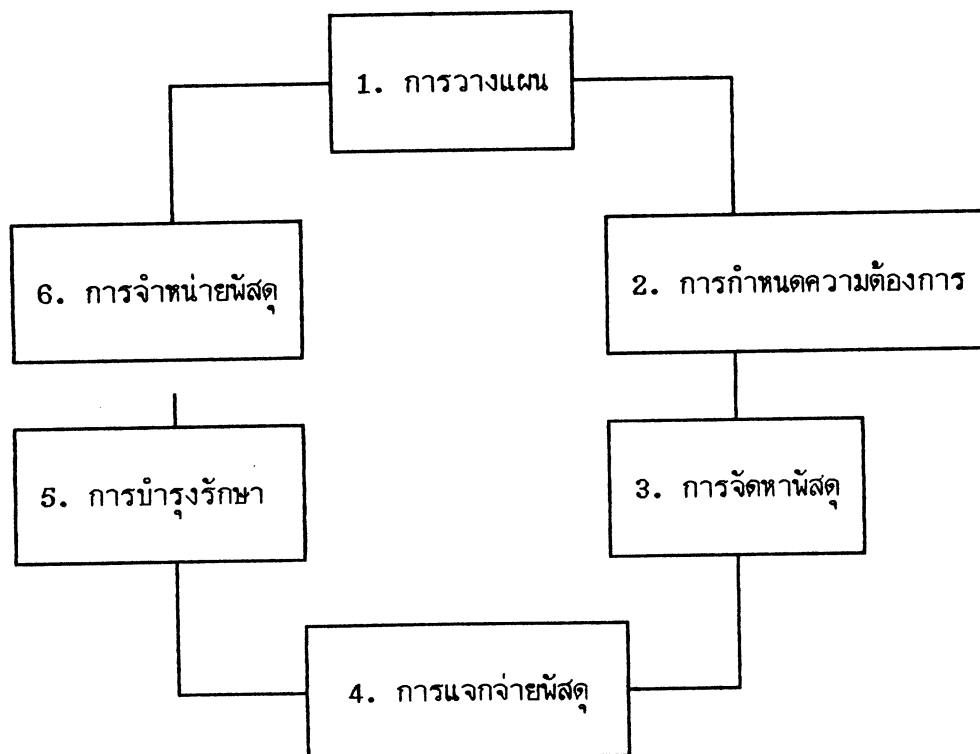
การตรวจสอบเกี่ยวกับการเงินและการบัญชีของหน่วยงานย่อย เพื่อวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ กล่าวคือ เพื่อป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับการเงิน เพื่อทราบว่าหน่วยงานย่อยได้ปฏิบัติตามถูกต้องตามระเบียบหรือไม่ และเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ต้องการ สำหรับระยะเวลาการตรวจสอบ ควรให้มีการตรวจสอบประจำวัน การตรวจสอบประจำเดือน หรือการตรวจสอบ

พิเศษเฉพาะโดยหนึ่งตามความจำเป็น โดยการตรวจสอบการรับเงินจากส่วนราชการผู้เบิกและ การตรวจสอบสมุดบัญชีและสมุดทะเบียน

2.3.4 งานพัสดุ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพัสดุ พ.ศ. 2535 ข้อ 5 ได้ให้ความหมายของการพัสดุไว้ว่า "หมายความว่า การจัดทำเอง การซื้อ การจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบ และควบคุมงาน การแลกเปลี่ยน การเช่า การควบคุม การจำหน่ายและการดำเนินการอื่นที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้"

โดยการนำวิทยาการ และศิลปการบริหารมาใช้ในการทำงานเกี่ยวกับงานพัสดุ ซึ่งมีขั้นตอนของงานที่ต่อเนื่องกันเป็นวงจร ดังนี้

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

แผนภูมิที่ 5 วงจรการบริหารงานพัสดุ

ดังนั้น ในการบริหารงานการพัสดุของ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จึงควรต้องดำเนินการตามขั้นตอน และวงจรของการบริหารงานพัสดุดังกล่าวข้างต้นด้วย การปฏิบัติงานจะสมบูรณ์ งานการพัสดุของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจะต้องดำเนินการโดยปกติทั่วไป ดังนี้

- 1) การซื้อ การจ้าง ทุกวิถีภายในวงเงินที่ได้รับมอบอำนาจ
- 2) การควบคุมพัสดุเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี การลงทะเบียน เพื่อควบคุมพัสดุลดลงจนการเบิกจ่ายพัสดุ
- 3) การตรวจสอบพัสดุประจำปี แล้วรายงานผลให้ทราบ
- 4) เมื่อทำการตรวจสอบพัสดุประจำปีแล้ว หากมีพัสดุที่เข้าเกณฑ์จำหน่ายก็ต้องดำเนินการจำหน่าย ตามวิธีที่ระเบียบกำหนดไว้
- 5) การดำเนินการเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ ได้แก่
  - การขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ
  - การขอใช้ที่ราชพัสดุ
  - การส่งคืนที่ราชพัสดุ
  - การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์
  - การดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ
  - การรื้อถอน อาคารและสิ่งปลูกสร้าง

การซื้อ การจ้าง

งานนี้เป็นงานหลักของการจัดหาพัสดุให้กับหน่วยงาน และเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่งหากดำเนินการผิดพลาด อาจทำให้ราชการเสียหาย และผู้รับผิดชอบได้รับโทษทัณฑ์ จึงควรแก่การระมัดระวังเอาใจใส่

1) วิธีการซื้อ และการจ้าง

การซื้อและการจ้าง มี 5 วิธี และมีวงเงินที่กำหนด ดังนี้

- (1) วิธีตกลงราคา วงเงินไม่เกิน 100,000 บาท
- (2) วิธีสอบราคา วงเงินเกิน 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท

(3) วิธีประกวดราคา วงเงิน 2,000,000 บาท

(4) วิธีพิเศษ วงเงินเกิน 100,000 บาท

(5) วิธีการพิเศษ ไม่กำหนดวงเงิน

2) ข้อพึงพิจารณาเกี่ยวกับการเลือกวิธีซื้อหรือจ้าง

(1) ให้พิจารณาวงเงินงบประมาณที่จะซื้อหรือจ้างในครั้งนั้น

(2) การแบ่งซื้อ แบ่งจ้าง โดยลดวงเงินที่จะซื้อหรือจ้างในครั้งเดียวกัน เพื่อให้วงเงินต่ำกว่าที่กำหนดโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง เพื่อให้อำนาจการสั่งซื้อเปลี่ยนไปจะกระทำมิได้ ยกเว้นถ้าผู้สั่งซื้อหรือผู้สั่งจ้างเห็นสมควรจะสั่งให้กระทำโดยวิธีที่กำหนดไว้สำหรับวงเงินที่สูงกว่าก็ได้

3) ขั้นตอนของการซื้อ และการจ้าง

การซื้อและการจ้าง มีขั้นตอนเหมือนกันดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การรายงานการขอซื้อหรือขอจ้าง

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการซื้อหรือการจ้าง

ขั้นตอนที่ 3 การอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง

ขั้นตอนที่ 4 การทำสัญญาหรือข้อตกลงซื้อ หรือจ้าง

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจรับพัสดุหรือตรวจการจ้าง

4) ข้อควรคำนึงถึงในการดำเนินการซื้อหรือการจ้างทุกครั้ง

(1) ผู้สั่งซื้อ หรือสั่งจ้าง มีอำนาจสั่งอนุมัติซื้อ หรือจ้าง ตามกฎหมายหรือได้รับมอบ

อำนาจถูกต้องหรือไม่

(2) การซื้อ หรือจ้าง ต้องทำในนามของส่วนราชการนั้น ๆ โดยผู้มีอำนาจหรือผู้รับ

มอบอำนาจลงนามแทน

(3) การดำเนินการจัดซื้อ หรือจัดจ้าง จะต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามวิธีการและขั้นตอนที่ระเบียบ กฎหมายกำหนดไว้

(4) ใช้สัญญา หรือข้อตกลงซื้อ หรือจ้างตามที่แบบที่คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ (กพพ.) กำหนด หรือแบบที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไข โดยสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว และรายละเอียดที่ลงในสัญญาหรือข้อตกลงนั้น ได้รับการตรวจตราเป็นอย่างดีแล้วก่อนลงนาม

(5) ดำเนินการตรวจรับพัสดุ หรือตรวจการจ้างนั้น ให้ถูกต้องเป็นไปตามระเบียบการพัสดุ

การควบคุมพัสดุ

พัสดุของทางราชการไม่ว่าจะจัดหาได้มาโดยวิธีการใดก็ตามจะต้องมีการควบคุมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ไว้แต่มีระเบียบหรือกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น การควบคุมพัสดุดังกล่าวระเบียบนี้ได้แก่

1) การเก็บรักษาพัสดุ ให้เจ้าหน้าที่รับมอบพัสดุ เมื่อคณะกรรมการตรวจรับถูกต้องแล้วดำเนินการ ดังนี้

- (1) พาสตึกเป็นวัสดุให้ลงบัญชี
- (2) พาสตึกเป็นครุภัณฑ์ให้ลงทะเบียนและก่อนลงทะเบียนต้องให้รหัสประจำครุภัณฑ์
- (3) เก็บรักษาพัสดุไว้ในคลัง โดยจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัยครบถ้วน

ตามบัญชีหรือทะเบียน

2) การเบิกจ่าย-จ่ายพัสดุ ในการเบิกจ่ายพัสดุนั้น ผู้จ่ายพัสดุต้องปฏิบัติดังนี้

- (1) ตรวจสอบความถูกต้องของใบเบิกและเอกสารประกอบ
- (2) ลงบัญชีหรือทะเบียนทุกครั้งที่มีการจำหน่าย
- (3) เก็บใบเบิกจ่ายไว้เป็นหลักฐาน

3) การตรวจสอบพัสดุประจำปี เมื่อถึงเวลาก่อนสิ้นเดือนกันยายน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่พัสดุ จำนวนตามความจำเป็นและเหมาะสมให้เป็นผู้ตรวจสอบพัสดุประจำปี

การจำหน่ายพัสดุ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ข้อ 157 กำหนดว่าหลังจากการตรวจสอบแล้ว พาสตึกใดมีความจำเป็นหรือหากราชการใช้ต่อไปจนสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ให้เจ้าหน้าที่พัสดุเสนอรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการพิจารณาสั่งให้ดำเนินการตามวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- 1) ขาย
- 2) แลกเปลี่ยน
- 3) โอน
- 4) แปรสภาพหรือทำลาย

การดำเนินการเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ

คำว่า "พัสดุ" นั้น นอกจากจะหมายถึงวัสดุครุภัณฑ์แล้วยังหมายถึงที่ดินและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ด้วย ซึ่งนอกจากจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 แล้ว ยังจำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ.2518 ด้วย ซึ่งที่ราชพัสดุที่เกี่ยวข้องหรืออยู่ในความรับผิดชอบดูแลของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ นั้นจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

- 1) อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างของโรงเรียนและสำนักงาน
- 2) ที่ดิน ที่อยู่ในความครอบครองและการใช้ประโยชน์ของโรงเรียนและสำนักงาน

ที่ราชพัสดุ หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด เว้นแต่สาธารณสมบัติของแผ่นดินดังต่อไปนี้

- 1) ที่ดินรกร้างว่างเปล่าและที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามประมวลกฎหมายที่ดิน

- 2) อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายดลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

ส่วนอสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลและองค์การปกครองท้องถิ่น ไม่ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ

ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ ได้แก่ กระทรวงการคลัง บรรดาที่ราชพัสดุที่กระทรวง ทบวง กรม ได้มาโดยการเวนคืนหรือโดยการแลกเปลี่ยนหรือโดยประกาศอื่น ให้กระทรวงการคลังเข้าถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ ทั้งนี้ยกเว้นที่ดินที่ได้มาโดยการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ที่ราชพัสดุเฉพาะที่ดินเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เมื่อเลิกใช้เพื่อประโยชน์เช่นนั้น หรือเมื่อสิ้นสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้ว หรือที่ราชพัสดุที่ทางราชการหวงห้ามไว้ และทางราชการไม่ประสงค์จะหวงห้ามอีกต่อไปให้ถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือถอนการหวงห้ามแล้วแต่กรณีโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา (กรมธนารักษ์, 2537)

ในส่วนการดำเนินงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่เกี่ยวกับที่ราชพัสดุนั้นมีงานต่าง ๆ ดังนี้

1) การจัดทำทะเบียนที่ราชพัสดุ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลังมีหน้าที่รับขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ โดยทำทะเบียนที่ราชพัสดุกกลางไว้ ส่วนในแต่ละจังหวัดก็มีทะเบียนที่ราชพัสดุจังหวัด ซึ่งมีรายการตรงกับทะเบียนที่ราชพัสดุกกลาง

2) การขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินซึ่งโรงเรียนใช้ประโยชน์จะต้องนำมาขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุซึ่งกฎกระทรวงข้อ 4 กล่าวว่า "ที่ราชพัสดุท้องที่จังหวัดใดยังไม่ได้สำรวจรายการเพื่อขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุกกลาง ให้กรมธนารักษ์ทำความตกลงกับกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งเป็นผู้ปกครองดูแลหรือใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุนั้น เพื่อสำรวจรายการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุกกลาง เมื่อกรมธนารักษ์ได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุกกลางแล้วให้แจ้งราชพัสดุจังหวัดเพื่อลงทะเบียนที่ราชพัสดุจังหวัดให้ถูกต้องตรงกัน"

ในข้อ 12 กล่าวว่า "ในกรณีกระทรวง ทบวง กรมใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นที่ราชพัสดุในที่ดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุหรือในที่ดินอื่นให้แจ้งกรมธนารักษ์ทราบตามแบบที่กรมธนารักษ์กำหนดภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันปลูกสร้างเสร็จ เพื่อดำเนินการขึ้นทะเบียนราชพัสดุ

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการตัดแปลงหรือต่อเติมอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่าหนึ่งแสนบาทถ้วน"

3) การได้มาซึ่งหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน ที่ดินที่ราชพัสดุแปลงใดยังไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินให้กรมธนารักษ์ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินแปลงนั้น

4) การรังวัดตามประมวลกฎหมายที่ดิน ในกรณีที่มีการรังวัดตามประมวลกฎหมายที่ดินในกรุงเทพมหานครให้กรมธนารักษ์ร่วมกับกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ปกครองดูแลหรือใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้นเป็นผู้นำทำการสำรวจรังวัด ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่รังวัดชี้แนวเขตที่ดินและลงนามรับรองแนวเขตที่ดิน ส่วนในจังหวัดอื่นให้ราชพัสดุจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติการดังกล่าวร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ปกครองดูแลหรือใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้น

5) การใช้ที่ราชพัสดุ กระทรวง ทบวง กรม และองค์การปกครองท้องถิ่นใดประสงค์ใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในทางราชการถ้าที่ราชพัสดุนั้นตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครให้ทำความตกลง

กับกรมธนารักษ์ แต่ถ้าตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นให้แจ้งการขอใช้ที่ราชพัสดุนั้นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เมื่อได้รับความยินยอมจากผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ทำความตกลงกับกรมธนารักษ์

6) การส่งคืนที่ราชพัสดุ ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การปกครองท้องถิ่น ซึ่งได้รับอนุญาตให้ใช้หรือครอบครองที่ราชพัสดูลงคืนที่ราชพัสดุ ในกรณีดังต่อไปนี้

- เลิกใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุ
- มิได้ใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุตามที่ได้รับอนุญาต
- ใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุไม่ครบถ้วนตามที่ได้รับอนุญาต
- ใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุนิตไปจากที่ได้รับอนุญาต หรือเข้าครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุโดยมิได้รับอนุญาตก่อน

7) การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ ในกรณีที่กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การปกครองท้องถิ่นซึ่งได้รับอนุญาตจากกรมธนารักษ์ให้ใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในทางราชการ ประสงค์จะ เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์เป็นอย่างอื่นผิดไปจากที่ได้รับอนุญาตให้ทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ก่อน

8) การดูแลและบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การปกครองท้องถิ่น ซึ่งได้รับอนุญาตให้ใช้หรือครอบครองที่ราชพัสดุดูแลและบำรุงรักษาที่ราชพัสดุเสมือนด้วยวิญญูชนพึงสงวนทรัพย์สินของตนเอง และจะต้องอนุญาตให้ตัวแทนของกรมธนารักษ์เข้าตรวจทรัพย์สินที่ได้รับอนุญาตให้ใช้หรือครอบครองเป็นครั้งคราวในเวลาและระยะอันควร

ในกรณีที่ปรากฏว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การปกครองท้องถิ่นใดมิได้ดูแลและบำรุงรักษาที่ราชพัสดุจนเป็นเหตุให้เห็นได้ว่าจะเกิดความเสียหายต่อที่ราชพัสดุนั้น ให้กรมธนารักษ์แจ้งให้ผู้ใช้อหรือครอบครองที่ราชพัสดุจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ถ้าผู้ใช้อหรือครอบครองที่ราชพัสดุดังกล่าวไม่จัดการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรมธนารักษ์จะเรียกที่ราชพัสดุนั้นคืนก็ได้

9) การรื้อถอนอาคารเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การปกครองท้องถิ่นซึ่งได้รับอนุญาตให้ใช้หรือครอบครองที่ราชพัสดุประสงค์จะรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นที่ราชพัสดุให้ขออนุญาตกรมธนารักษ์ก่อน เมื่อได้รื้อถอนแล้วให้แจ้งกรมธนารักษ์ทราบด้วย เว้นแต่การรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างดังต่อไปนี้ ให้กระทำได้โดยไม่ต้องขอ

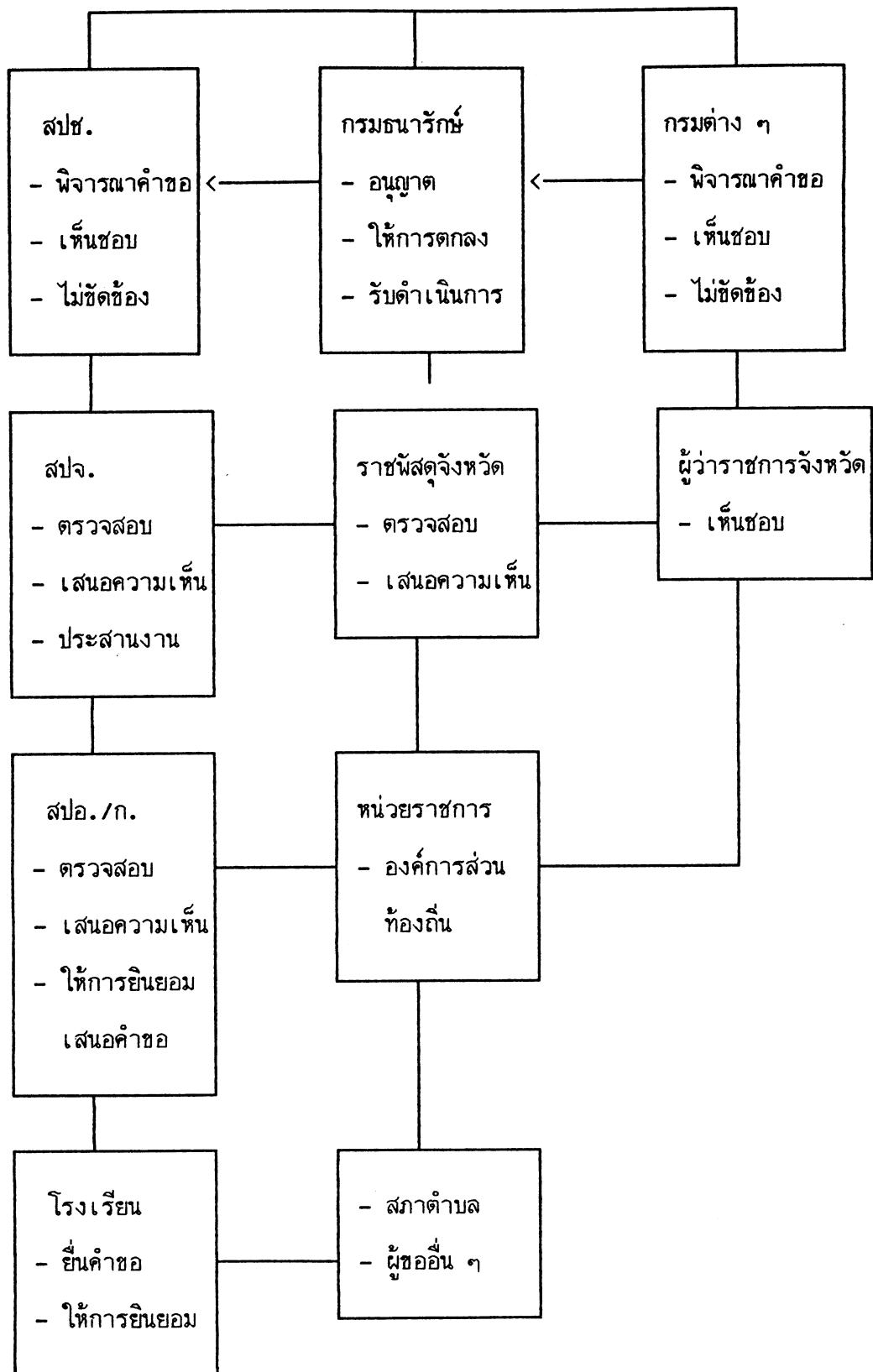
อนุญาตจากกรมธนารักษ์ แต่เมื่อได้รื้อถอนแล้วให้แจ้งให้กรมธนารักษ์ทราบคือ

- (1) อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่ก่อสร้างมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าปี
- (2) อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่ชำรุดจนใช้การไม่ได้
- (3) อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เกี่ยวข้องกับราชการลับทางทหาร
- (4) อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างเดิมเพื่อปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างใหม่แทนตาม

ที่ได้รับงบประมาณ

10) การขอใช้ที่สาธารณประโยชน์ เนื่องจากในปัจจุบันในบางท้องถิ่นยังต้องการสถานที่เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาอีกมาก เช่น สร้างโรงเรียนใช้พื้นที่ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นต้น ดังนั้นหากในท้องถิ่นใดมีความต้องการใช้สถานที่ และมีที่สาธารณประโยชน์จะขอใช้ให้ดำเนินการเพื่อขอใช้ที่สาธารณประโยชน์

11) การขอเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ในกรณีที่มีความจำเป็น เช่น ต้องการสถานที่ก่อสร้างโรงเรียน โรงเรียนอาจขอใช้ที่ดินในเขตป่าสงวนได้โดยดำเนินการตามแนวทางที่กรมป่าไม้กำหนด ซึ่งหากยังไม่ได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้จะเข้าทำประโยชน์ไม่ได้

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

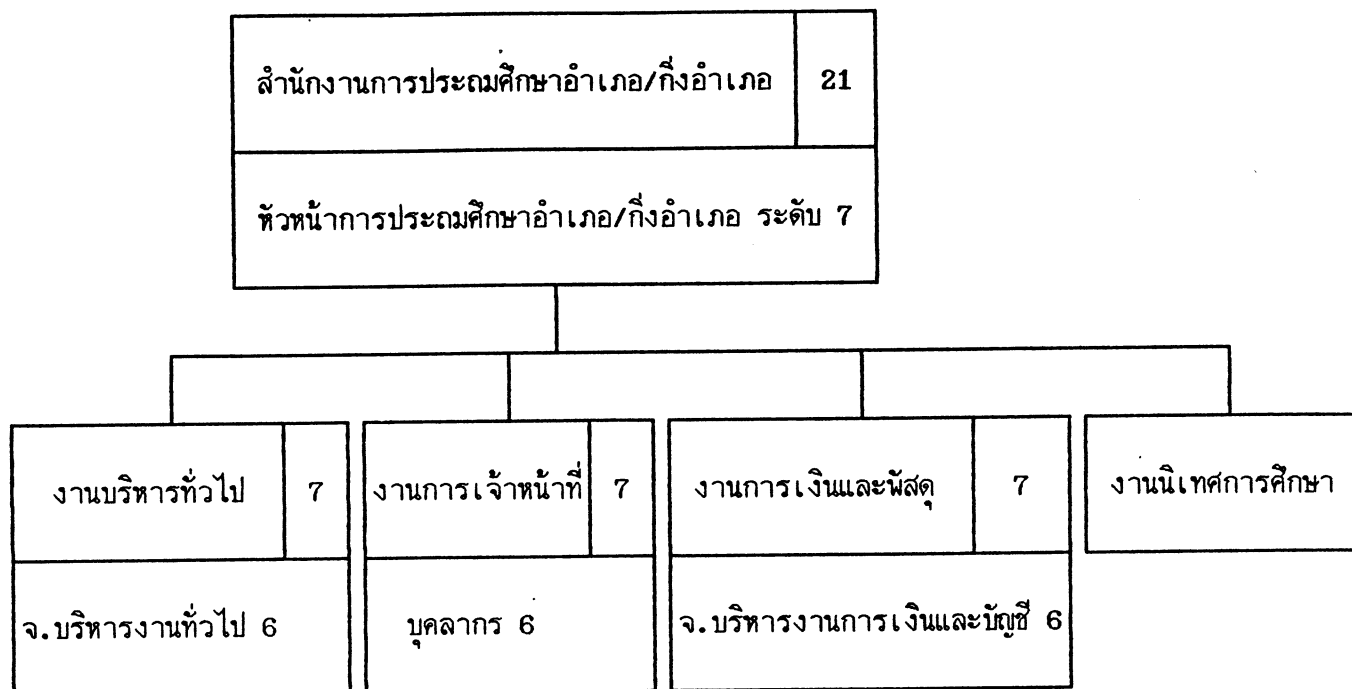
แผนภูมิที่ 6 การบริหารงานที่ราชพัสดุ

2.4 กรอบอัตรากำลังของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดกลุ่มสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยแบ่งขนาดตามจำนวนข้าราชการครู ออกเป็น 8 กลุ่ม จำแนกได้ ดังนี้

กลุ่มที่ 1	จำนวน	1,400 - 1,826	ตำแหน่ง
กลุ่มที่ 2	จำนวน	1,000 - 1,399	ตำแหน่ง
กลุ่มที่ 3	จำนวน	800 - 999	ตำแหน่ง
กลุ่มที่ 4	จำนวน	600 - 799	ตำแหน่ง
กลุ่มที่ 5	จำนวน	400 - 599	ตำแหน่ง
กลุ่มที่ 6	จำนวน	300 - 399	ตำแหน่ง
กลุ่มที่ 7	จำนวน	150 - 299	ตำแหน่ง
กลุ่มที่ 8	จำนวน	149	ตำแหน่งลงไป

โครงสร้างและอัตรากำลังของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามแผนอัตรากำลังที่ปรับปรุงใหม่ ปี 2536-2538 รายละเอียดดังแผนภูมิที่ 7-14 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.)

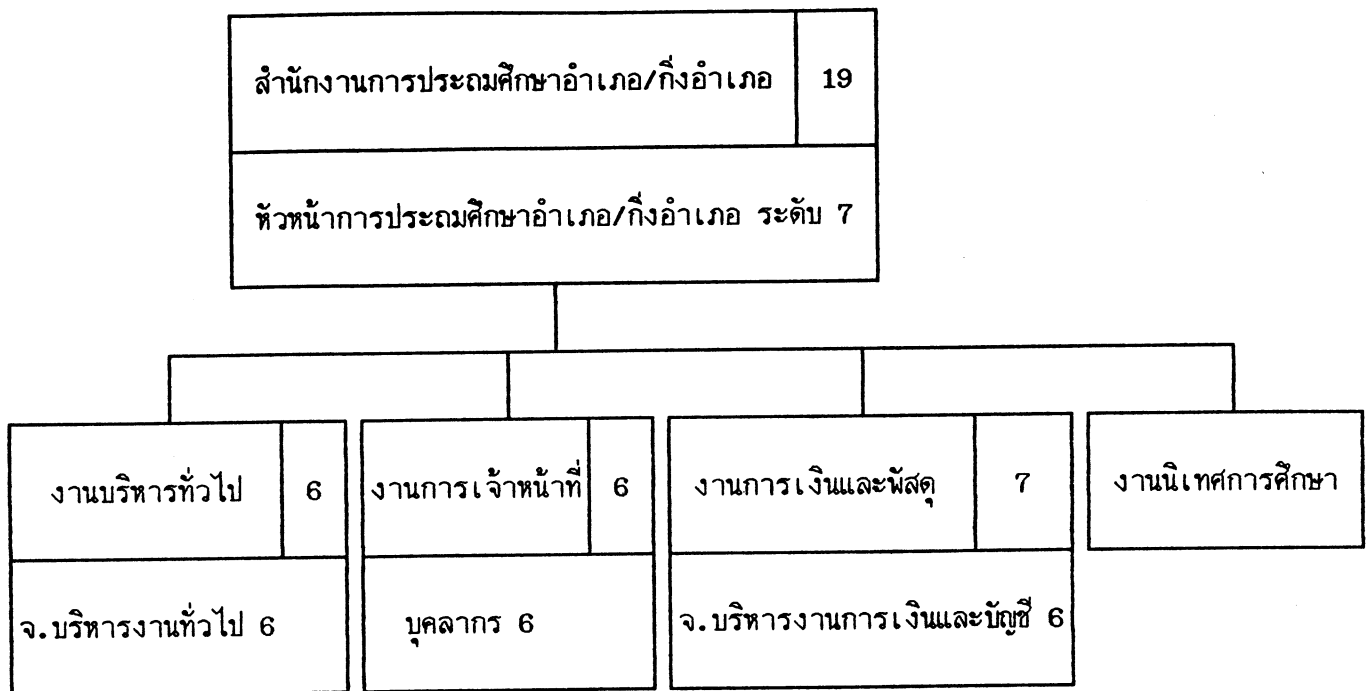

จ.บริหารงานทั่วไป 3-5 - 2   บุคลากร 3-5 - 5   นักวิชาการเงินและบัญชี 3-5 - 2
 จ.บริหารงานธุรการ 4 - 1   จพ.ธุรการ 2-4 - 1   จพ.การเงินและบัญชี 2-4 - 1
 จ.ธุรการ 1-3 - 3   จ.การเงินและบัญชี 1-3 - 3
 จ.พิมพ์ดีด 1-3 - (14)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แผนอัตรากำลัง 3 ปี (2536-2538)

แผนภูมิที่ 7 โครงสร้างการแบ่งงานและอัตรากำลัง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

กลุ่มที่ 1 1,400 - 1,826

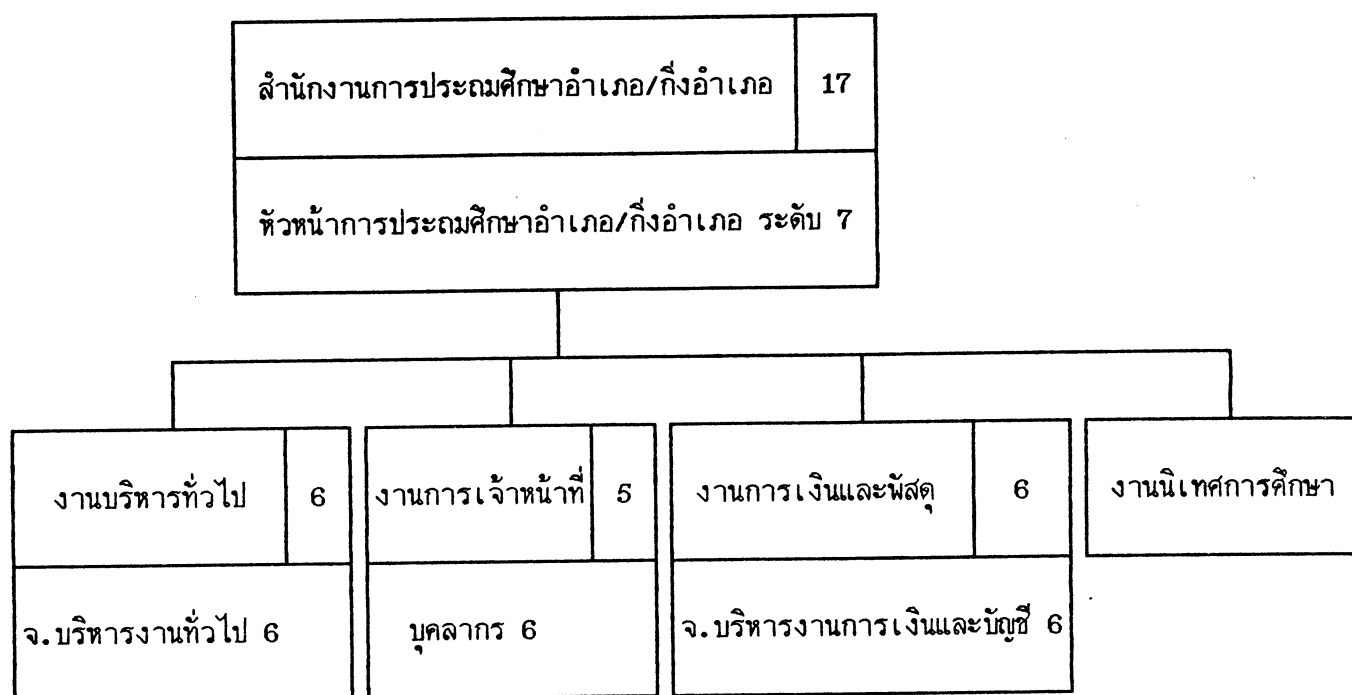

จ.บริหารงานทั่วไป 3-5 - 2   บุคลากร 3-5 - 4   นักวิชาการเงินและบัญชี 3-5 - 2
 จ.บริหารงานธุรการ 4 - 1   จพ.ธุรการ 2-4 - 1   จพ.การเงินและบัญชี 2-4 - 1
 จ.ธุรการ 1-3 - 2   จ. การเงินและบัญชี 1-3 - 3
 จ.พิมพ์ดีด 1-3 - (45)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แผนอัตรากำลัง 3 ปี (2536-2538)

แผนภูมิที่ 8 โครงสร้างการแบ่งงานและอัตรากำลัง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

กลุ่มที่ 2 1,000 - 1,399

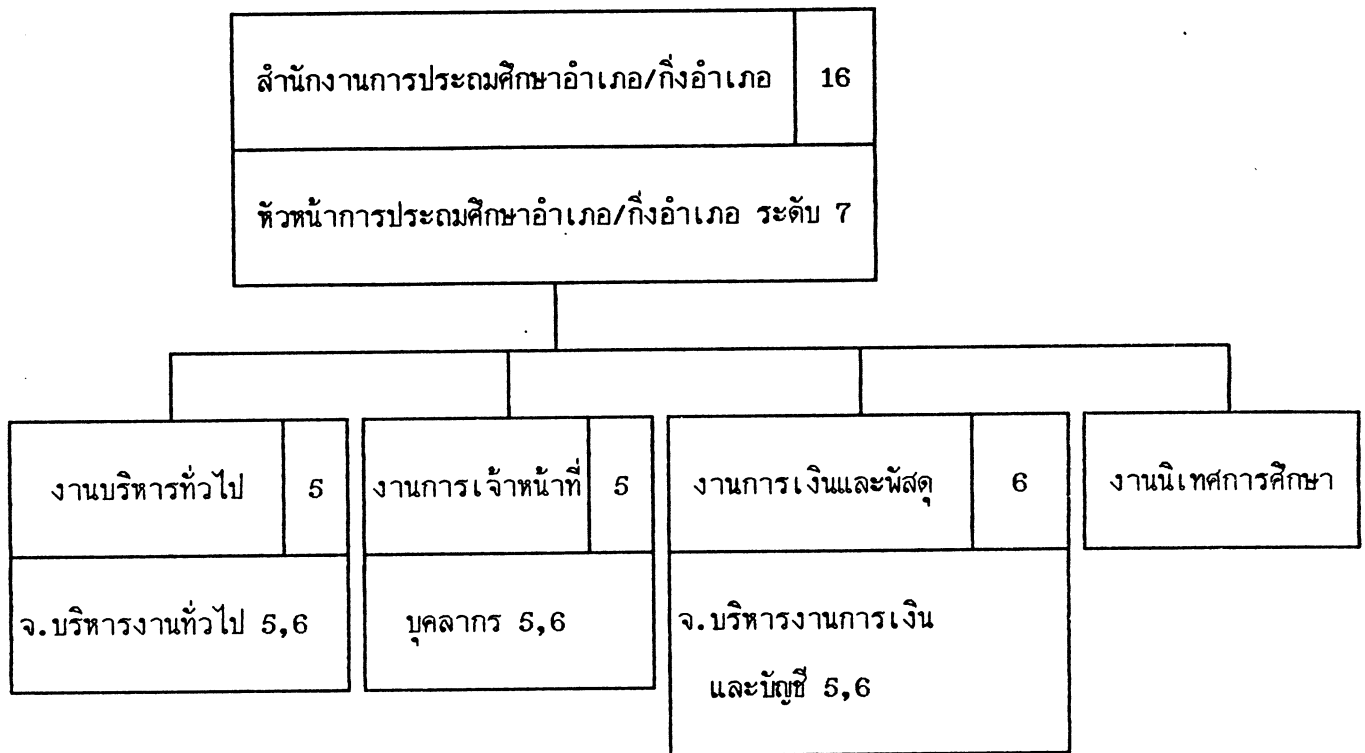

จ.บริหารงานทั่วไป 3-5 - 2   บุคลากร 3-5 - 4   นักวิชาการเงินและบัญชี 3-5 - 2
 จ.บริหารงานธุรการ 4 - 1   จพ.ธุรการ 2-4 - 1   จพ.การเงินและบัญชี 2-4 - 1
 จ.ธุรการ 1-3 - 2   จ. การเงินและบัญชี 1-3 - 2
 จ.พิมพ์ดีด 1-3 - (108)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แผนอัตรากำลัง 3 ปี (2536-2538)

แผนภูมิที่ 9 โครงสร้างการแบ่งงานและอัตรากำลัง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

กลุ่มที่ 3 800 - 999

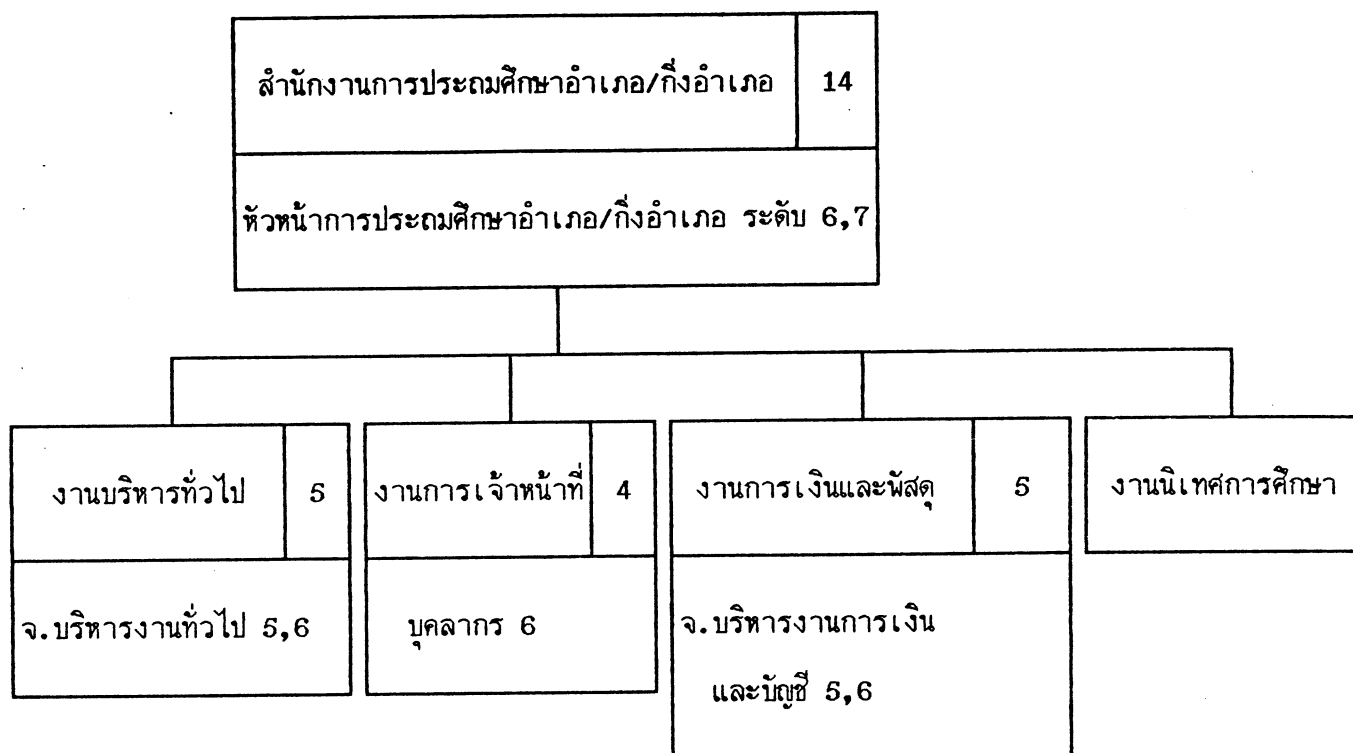

จ.บริหารงานทั่วไป 3-5 - 1   บุคลากร 3-5 - 3   นักวิชาการเงินและบัญชี 3-5 - 2
 จ.บริหารงานธุรการ 4 - 1   จพ.ธุรการ 2-4 - 1   จพ.การเงินและบัญชี 2-4 - 1
 จ.ธุรการ 1-3 - 2   จ.การเงินและบัญชี 1-3 - 2
 จ.พิมพ์ดีด 1-3 - (129)

- ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แผนอัตรากำลัง 3 ปี (2536-2538)

แผนภูมิที่ 10 โครงสร้างการแบ่งงานและอัตรากำลัง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

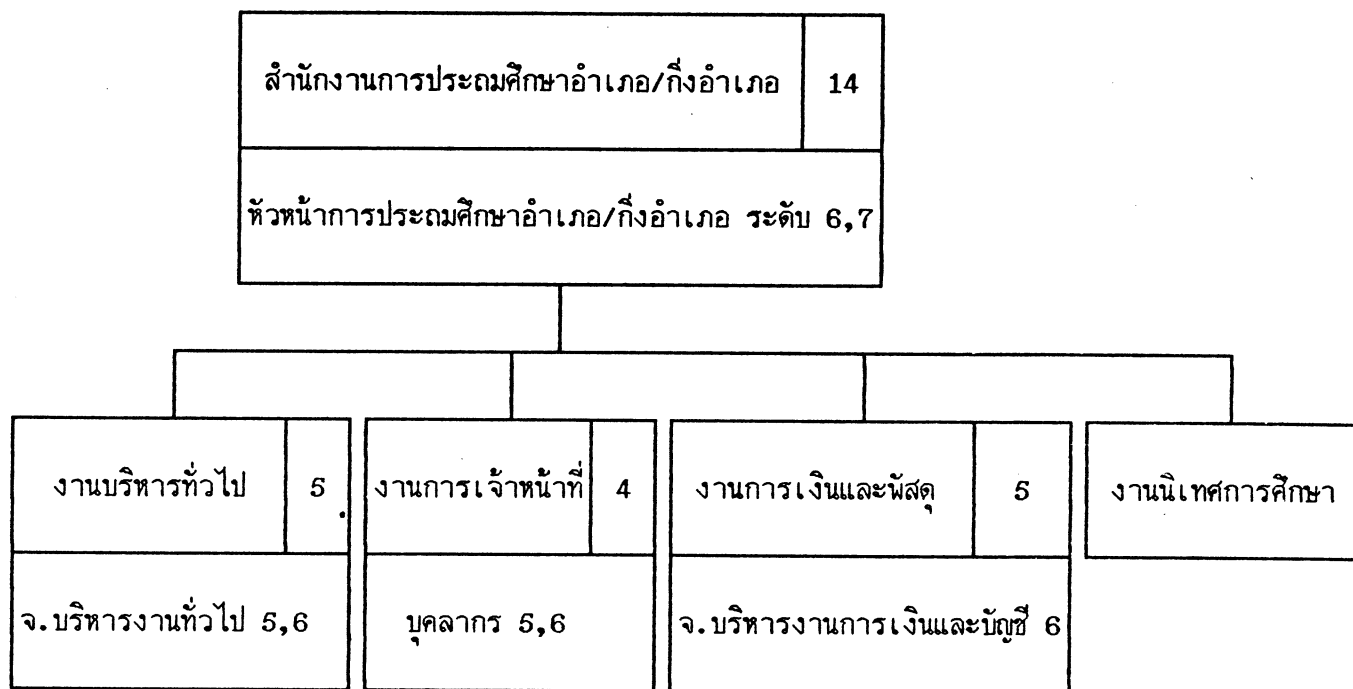
กลุ่มที่ 4 600 - 799

จ.บริหารงานทั่วไป 3-5 - 1   บุคลากร 3-5 - 2   นักวิชาการเงินและบัญชี 3-5 - 1
 จพ.ธุรการ 2-4 - 1   จพ.ธุรการ 2-4 - 1   จพ.การเงินและบัญชี 2-4 - 1
 จ.ธุรการ 1-3 - 2   จ.การเงินและบัญชี 1-3 - 2
 จ.พิมพ์ดีด 1-3 - (271)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แผนอัตรากำลัง 3 ปี (2536-2538)

แผนภูมิที่ 11 โครงสร้างการแบ่งงานและอัตรากำลัง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
 กลุ่มที่ 5 400 - 599

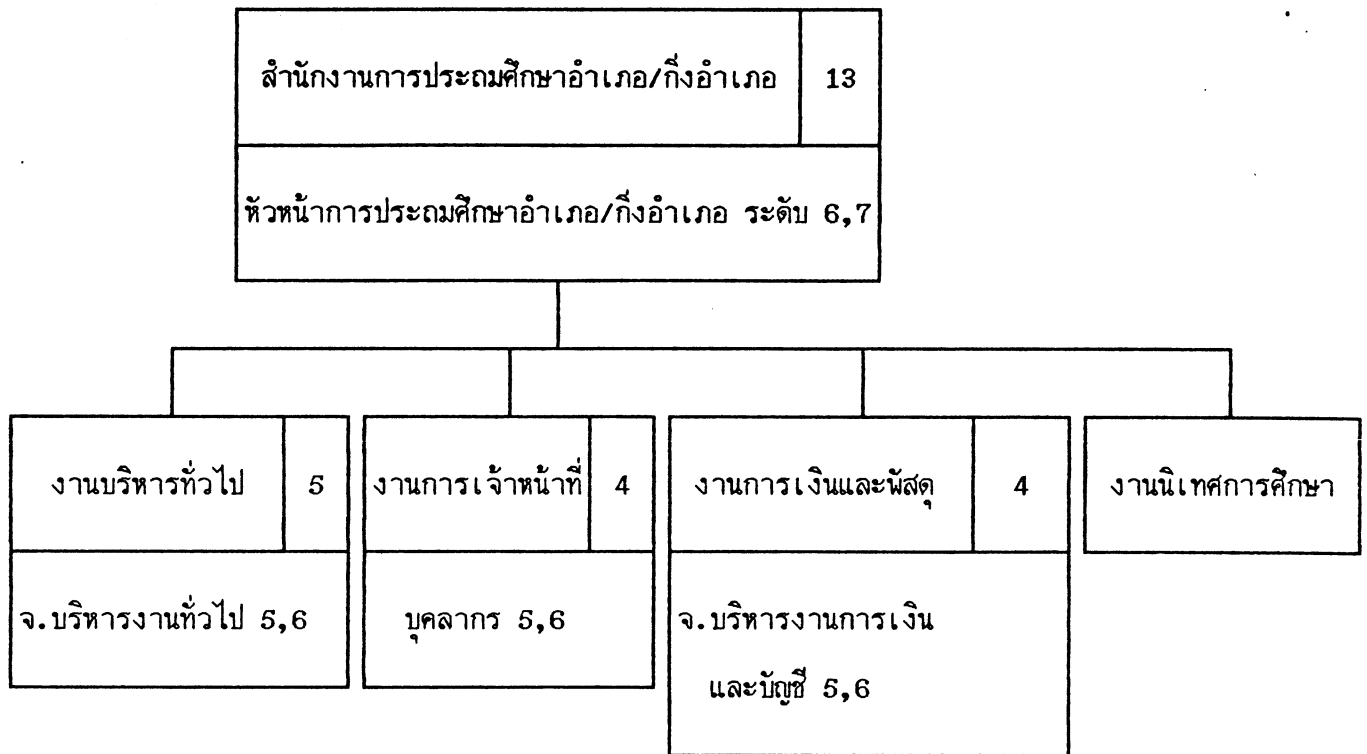

จ.บริหารงานทั่วไป 3-5 - 1   บุคลากร 3-5 - 2   นักวิชาการเงินและบัญชี 3-5 - 1
 จพ.ธุรการ 2-4 - 1   จพ.ธุรการ 2-4 - 1   จพ.การเงินและบัญชี 2-4 - 1
 จ.ธุรการ 1-3 - 2   จ.การเงินและบัญชี 1-3 - 2
 จ.พิมพ์ดีด 1-3 - (126)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แผนอัตรากำลัง 3 ปี (2536-2538)

แผนภูมิที่ 12 โครงสร้างการแบ่งงานและอัตรากำลัง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

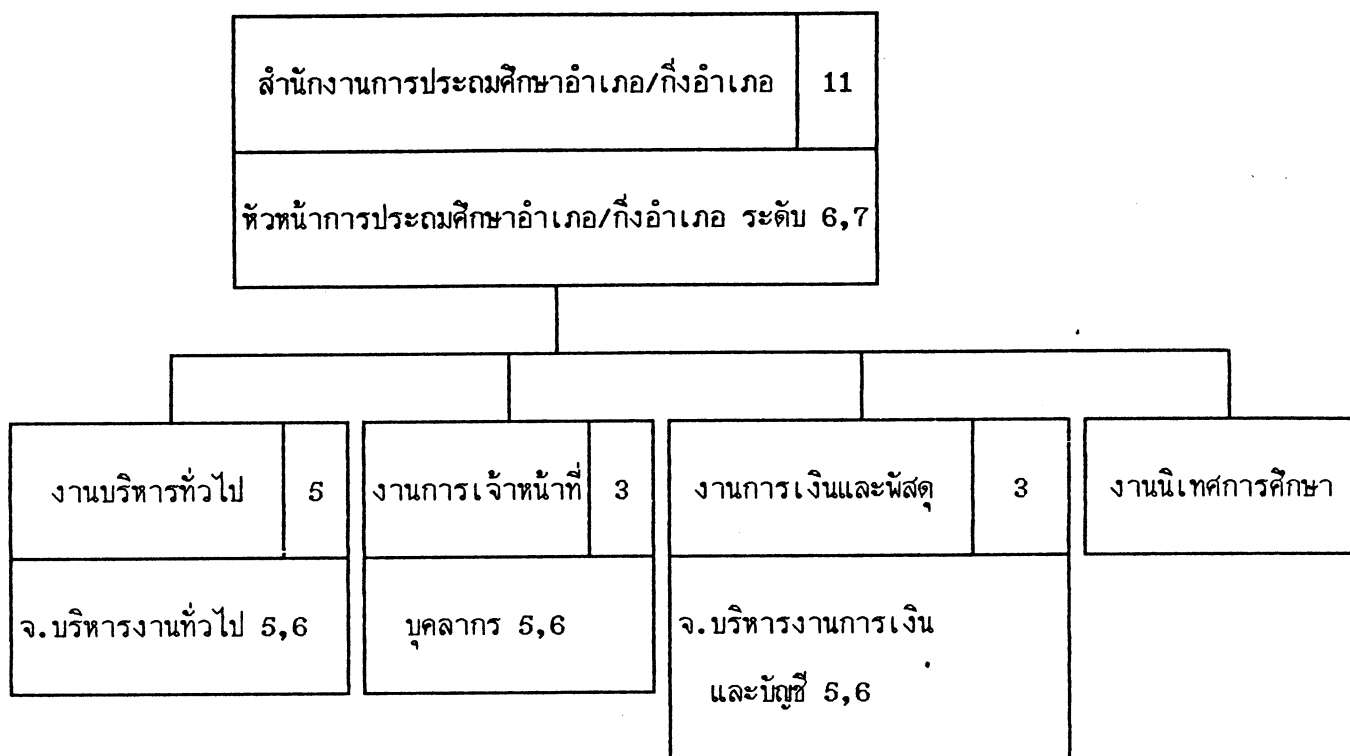
กลุ่มที่ 6 300 - 399

จ.บริหารงานทั่วไป 3-5 - 1   บุคลากร 3-5 - 2   นักวิชาการเงินและบัญชี 3-5 - 1
 จพ.ธุรการ 2-4 - 1   จพ.ธุรการ 2-4 - 1   จ. การเงินและบัญชี 1-3 - 2
 จ.ธุรการ 1-3 - 2
 จ.พิมพ์ดีด 1-3 - (174)

- ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แผนอัตรากำลัง 3 ปี (2536-2538)

แผนภูมิที่ 13 โครงสร้างการแบ่งงานและอัตรากำลัง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
 กลุ่มที่ 7 150 - 299

จ.บริหารงานทั่วไป 3-5 - 1   บุคลากร 3-5 - 1   นักวิชาการเงินและบัญชี 3-5 - 1
 จพ.ธุรการ 2-4 - 1   จพ.ธุรการ 2-4 - 1   จ. การเงินและบัญชี 1-3 - 1
 จ.ธุรการ 1-3 - 2
 จ.พิมพ์ดีด 1-3 - (45)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แผนอัตรากำลัง 3 ปี (2536-2538)

แผนภูมิที่ 14 โครงสร้างการแบ่งงานและอัตรากำลัง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
 กลุ่มที่ 8 149 ลงไป

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม จัดขนาดเข้าตามกลุ่มได้ ดังนี้

กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองนครพนม

กลุ่มที่ 4 ประกอบด้วย สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนาแก และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอธาตุพนม

กลุ่มที่ 5 ประกอบด้วย สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอท่าอุเทน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีสงคราม และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปลาปาก

กลุ่มที่ 6 ประกอบด้วย สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเรณูนคร สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนาหว้า และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโพนสวรรค์

กลุ่มที่ 7 ประกอบด้วย สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านแพง และสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอนาทม

2.5 ขบวนการกำลังใจในการปฏิบัติงาน

การทำงานใด ๆ ก็ตามที่ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันปฏิบัติงาน เป็นการยากยิ่งในการที่จะรวบรวมความพยายาม ความรู้ความสามารถ และจิตใจ ของบุคคลเหล่านั้นเพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงเป็นภารกิจอันสำคัญของผู้บังคับบัญชาทุกระดับจะต้องหาวิธีการทำให้บรรลุผลดังกล่าว อาจโดยการใช้ภาวะผู้นำ การส่งเสริมขวัญกำลังใจ การจัดสวัสดิการ ตลอดจนการฝึกอบรมก็เป็นวิธีที่จะเสริมสร้างและบำรุงรักษาขวัญกำลังใจได้เป็นที่ยอมรับว่าขวัญกำลังใจของคนส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างยิ่ง การปฏิบัติงานใด ๆ แม้คนที่มีความรู้ความสามารถไม่สูงนักหากแต่มีขวัญกำลังใจดีก็อาจทำงานได้ผลมากกว่าคนที่มีความรู้ความสามารถแต่มีขวัญกำลังใจไม่ดี

ความหมายของ "ขวัญกำลังใจ"

"ขวัญกำลังใจ" (Morale) มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายอย่างแตกต่างกัน ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2516) ให้ความหมายว่า "ขวัญกำลังใจ" เป็นสภาวะแห่งจิตใจของสมาชิกในหมู่หรือองค์การที่แต่ละคนแสดงออกด้วยความสนใจ หรือความกระตือรือร้นในการทำงาน ขวัญกำลังใจเป็นเสมือนหนึ่งแกนกลางของปัจจัยบุคคลในอันที่จะอุทิศกายและใจในการทำงานให้แก่องค์กรหรือหน่วยงานใดที่มีขวัญกำลังใจในการทำงานต่ำก็เป็นที่ยกาคติหมายได้ว่า กิจกรรมงานขององค์การหรือหน่วยงานนั้นย่อมไม่บรรลุผล

ธีระ รุญเจริญ (2521) ได้ให้ความหมายว่า "ขวัญกำลังใจ" หมายถึง ทศคติหรือความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อเป็นหนทางนำไปสู่วัตถุประสงค์หรือจุดหมายปลายทางของหน่วยงานร่วมกัน

อุทัย หิรัญโต (2523) ให้นิยามว่า "ขวัญกำลังใจ" คือสภาพของจิตใจและอารมณ์ ขวัญกำลังใจมีผลต่อเจตคติและความตั้งใจที่มีต่อการปฏิบัติงานและอื่น ๆ

ผ่องจันทร์ หนูเทพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535) ให้ความหมายว่า "ขวัญกำลังใจ" คือ เจตคติของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่องาน มีความพึงพอใจในการทำงาน ขวัญกำลังใจเป็นสภาวะทางจิตใจและอารมณ์ ซึ่งกระทบต่อความตั้งใจในการทำงาน และผลกระทบนั้นจะมีต่อบุคคลและวัตถุประสงค์ขององค์การ

จากการให้ความหมายคำว่า "ขวัญกำลังใจ" ของนักการศึกษา พอสรุปได้ว่า เป็นสภาวะของจิตใจและอารมณ์หรือความรู้สึกนึกคิดของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีต่อหน่วยงานที่ตนเป็นสมาชิกอยู่เป็นพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นลักษณะการทำงาน เจตคติและความพึงพอใจ สามารถส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

ความสำคัญของขวัญกำลังใจ

ขวัญกำลังใจมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือองค์การให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536) ดังนี้

- 1) ขวัญกำลังใจจะทำให้เกิดความสมานฉันท์ในการทำงานร่วมกัน
- 2) ขวัญกำลังใจจะสร้างความรู้สึกที่ดีต่อองค์การและ เกิดความรักใคร่หวงแหนขององค์การ

ของตน

- 3) ขวัญกำลังใจจะสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เกิดพลังร่วมและมีวินัย

4) ชวัญกำลังใจจะสร้างเจตคติที่ดี ตลอดจนก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

ชวัญกำลังใจของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในหน่วยงานเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่จะทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจ การมีชวัญกำลังใจดีย่อมเกิดจากปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้

- 1) บทบาทของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ร่วมงานให้เกียรติกัน มอบความไว้วางใจ และมีมนุษยสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน
- 2) การมอบหมายงานต้องให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล
- 3) การจัดสภาพการทำงานให้ดี เพราะสภาพการทำงานมีอิทธิพลต่อร่างกายและจิตใจของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง
- 4) ระบบการวัดผลสำเร็จในงาน ตลอดจนการโยกย้าย การเลื่อนขั้นเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง เป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่กำหนด
- 5) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น และการยินยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น
- 6) การให้รางวัลและการลงโทษ ก็มีผลสำคัญต่อการสร้างหรือทำลายชวัญ การเสริมสร้างชวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน

การเสริมสร้างชวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยอาศัยการนำปัจจัยต่าง ๆ มาเป็นแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทางเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือเงื่อนไขพิเศษที่ต้องการซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้อาจจะอยู่ในลักษณะเป็นรูปธรรม เช่น เงินทอง สิ่งของต่าง ๆ ค่าตอบแทน เป็นต้น หรืออาจจะอยู่ในลักษณะเป็นนามธรรม เช่น ความรู้สึก ชื่อเสียงเกียรติยศ ตำแหน่งหน้าที่การงาน เป็นต้น

ศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สาร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535) กล่าวว่า ในการปฏิบัติงานนั้น ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีตัวการหลายชนิดเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานที่ เวลา บุคคล ลักษณะงาน วัตถุประสงค์ของงาน และวิธีการ

ปัจจัยเหล่านี้ถือเป็นสิ่งจูงใจบุคคลให้ปฏิบัติงานเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ หากได้รับการตอบสนองที่ดีบุคคลในองค์การก็จะมีความสุข เกิดความพึงพอใจ หากไม่ได้รับการตอบสนอง

หรือการตอบสนองไม่เพียงพอ บุคคลก็จะเกิดความทุกข์ มีความไม่สบายใจและนำไปสู่ความไม่พึงพอใจ ซึ่ง Frederick Herzberg (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536) ได้สรุปองค์ประกอบที่จะมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกในด้านทำให้เกิดความสุขในการทำงานและความเป็นทุกข์ในการทำงานจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ปัจจัยต่ำจน เป็นปัจจัยบำรุงรักษาจิตใจ ประกอบด้วย

- นโยบาย และการบริหารขององค์การ
- การบังคับบัญชา การนิเทศงาน
- เงินเดือน ค่าจ้าง
- สัมพันธภาพระหว่างบุคคลในที่ทำงาน
- สภาพการทำงาน

2) ปัจจัยกระตุ้น เป็นปัจจัยกระตุ้นจิตใจให้คนทำงาน ประกอบด้วย

- ความสำเร็จของงาน
- การได้รับการยกย่อง
- ลักษณะของงานท้าทายความสามารถ
- ความรับผิดชอบ
- ความเจริญเติบโตและความก้าวหน้า

ปัจจัยต่ำจนเป็นองค์ประกอบเสริมในการป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจซึ่งถือเป็นปัจจัยหลักที่ทุกหน่วยงานหรือองค์การจำเป็นต้องจัดให้มี เช่น ค่าจ้าง เงินเดือน สภาพแวดล้อม การบริหารงาน เป็นต้น หากสิ่งเหล่านี้ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างเพียงพอ ความไม่พอใจจะหมดไปแต่จะไม่มีผลทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน ส่วนปัจจัยกระตุ้นเป็นปัจจัยที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน มีความซื่อสัตย์ในผลงานและความสามารถของตน เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและพัสดุในระดับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโดยตรงนั้นมีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้น้อยมาก และมีการศึกษาวิจัยที่มีความใกล้เคียง เป็น

การศึกษาเกี่ยวกับการเงินและพัสดุในระดับจังหวัด ระดับโรงเรียน และหน่วยงานต่าง ๆ แต่มี ขอบข่ายของงาน ลักษณะงานคล้ายคลึงกัน ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้

สมบัติ เทศน้อย (2527) ศึกษาปัญหาการบริหารงานในกองธรรการวิทยาเขต ที่สังกัด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยศึกษาปัญหาจากผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการ พบว่า กลุ่มผู้รับ บริการมีปัญหาด้านการบริหารงานพัสดุอยู่ในระดับสูงกว่ากลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเนื่องมาจากการ บริหารงานพัสดุเป็นงานบริการที่เป็นไปตามขั้นตอนของระเบียบปฏิบัติ จึงอาจทำให้เกิดความ ล่าช้าได้ ส่วนกลุ่มผู้ปฏิบัติงานจะทราบอยู่แล้วว่า กฎระเบียบต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ยังมีความไม่คล่องตัว และไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสนอปัญหาและข้อเสนอแนะที่วิเคราะห์ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด เพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับการขอซื้อขอจ้าง ควรคำนึงถึงขั้นตอนของระเบียบอย่างถูกต้องและ ปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด

2) การปฏิบัติตามระเบียบพัสดุมีปัญหามาก ควรลดขั้นตอนในการปฏิบัติลงบ้าง เพื่อให้ งานรวดเร็ว และควรได้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบพัสดุ โดย เคร่งครัดและเป็นประจำ

3) กลุ่มเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการบริหารงานพัสดุโดยตรง มีทัศนคติต่อการ บริหารงานพัสดุอยู่ในระดับไม่ดี เจ้าหน้าที่พัสดุทราบถึงระเบียบวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ต้องการที่จะ ปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ ตลอดจนระเบียบกระทรวง การคลังและระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานพัสดุ และเกรงว่าการปฏิบัติงานอาจล่าช้า ไม่สามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้ตามที่ผู้บริหารหรืออาจารย์ต้องการ โดยเฉพาะการจำหน่ายพัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุเห็นวาระระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุไม่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติได้ง่าย ๆ แต่ก็เห็นควรปฏิบัติตาม เพราะกลัวความผิดที่อาจเกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ

และผู้ศึกษาได้เสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุ ที่ได้จากแบบสอบถามว่า ควรมีการอบรมและฝึกฝนให้เจ้าหน้าที่ได้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทหายอย่างจริงจัง และควร มีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาระเบียบพัสดุในทางปฏิบัติ เพื่อให้การปฏิบัติเป็น ไปโดยถูกต้อง

วราภรณ์ เตชะวัฒนเศรษฐ์ (2528) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่า ปัญหาอันเกี่ยวกับระเบียบพัสดุสรุปได้ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มผู้บริหาร มีความต้องการให้มีการปฏิบัติงานการบริหารพัสดุมากกว่าปัจจุบัน เพราะเห็นว่ามี การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ขาดครุภัณฑ์ และเครื่องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน รวมทั้งระเบียบข้อบังคับของส่วนราชการที่จะต้องปฏิบัติ ทำให้ขาดความคล่องตัว ผู้บริหารเข้าใจถึงความยุ่งยาก ความละเอียดอ่อน ความสลับซับซ้อนเกี่ยวกับกระบวนการธุรกิจ กฎเกณฑ์ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ ซึ่งก็พยายามแก้ไขปรับปรุงปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวจากระเบียบปฏิบัติ และสามารถยืดหยุ่นได้บ้าง ก็จะก่อให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการบริหารงานพัสดุยิ่งขึ้น

2) กลุ่มอาจารย์ มีทัศนคติต่อสภาพปัจจุบันของการบริหารงานพัสดุมองทุกขั้นตอนอยู่ในระดับไม่ดี และมีความต้องการให้มีการปฏิบัติงานการบริหารงานพัสดุมากกว่าสภาพปัจจุบัน เพราะไม่ทราบถึงวิธีปฏิบัติงานต่าง ๆ ตามขั้นตอนของระเบียบในการจัดการแจกจ่ายและการควบคุมการบำรุงรักษาและการจำหน่าย ทุกขั้นตอนของการบริหารงานพัสดุจะต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ผู้ศึกษาสรุปว่า เป็นเพราะอาจารย์ไม่เข้าใจระเบียบที่ปฏิบัติหรืออาจเป็นเพราะระเบียบไม่เอื้ออำนวยให้ทำได้ง่ายก็ได้ นอกจากนี้กลุ่มอาจารย์พบปัญหาไม่ได้รับพัสดุตามต้องการ และเน้นการติดขัดในระเบียบพัสดุมาก

อุทัย ศรีจันทร์ (2530) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารพัสดุของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานพัสดุของสำนักงานการประถมศึกษา มีการจัดระบบการบริหารงานพัสดุ แต่การปฏิบัติงานควรปรับปรุงเพื่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพการจัดหาพัสดุ ใช้วิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2521 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยใช้วิธีการจัดซื้อมากที่สุด การแจกจ่ายพัสดุ มีการเบิกจ่ายพัสดุภายในสำนักงาน การแจกจ่ายพัสดุให้หน่วยงานในสังกัด และการประสานงานการแจกจ่ายระหว่างหน่วยงานระดับเหนือและระดับล่างลงมา การเก็บรักษา มีการเก็บรักษาพัสดุเพื่อรอจ่ายและเก็บรักษาพัสดุในระหว่างใช้งาน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอให้ความสนใจในการเก็บรักษาพัสดุน้อย การควบคุม มีการควบคุมการจัดหา และการควบคุมทางบัญชี โดยใช้การควบคุมทาง

บัญชีมากที่สุด การจำหน่ายพัสดุมีการจำหน่ายหลายวิธี ใช้การจำหน่ายเป็นส่วนใหญ่ที่สุด

ปัญหาการบริหารงานพัสดุของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ได้แก่ งบประมาณน้อย เจ้าหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพ การไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ การแจกจ่ายไม่ทั่วถึง การจัดระบบเก็บรักษาพัสดุไม่ดี การไม่ควบคุมพัสดุอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ และการไม่เห็นความสำคัญของการจำหน่ายพัสดุ

ประเสริฐ ไสยวงศ์ (2531) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ : การศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา การปฏิบัติงานพัสดุ และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า

1) การปฏิบัติงานพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษา เน้นการจัดทำเอกสาร การจัดซื้อให้ถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบที่กำหนดไว้เท่านั้น การปฏิบัติงานขั้นตอนอื่น ๆ มีการปฏิบัติน้อย

2) ปัญหาการปฏิบัติงานพัสดุในโรงเรียน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้เกี่ยวกับการพัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุมีภาระงานที่จะต้องปฏิบัติมากเกินไป พสดุที่จัดซื้อมีคุณภาพต่ำ ราคาแพงกว่าราคาที่ซื้อขายกันในตลาดตามปกติ การขนส่งพัสดุที่โรงเรียนจัดซื้อไม่สะดวก

จรัล ยงพานิช (2532) ศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารงานการเงิน ด้านการมอบหมายงาน การบริการ การประสานงาน การควบคุม การตรวจสอบ การตัดสินใจ การรายงาน และการประเมินผล อยู่ในระดับมาก สำหรับปัญหาที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ประสบอยู่ ได้แก่ กระทบเอกสารไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติไม่ให้ความสำคัญต่อการตรวจสอบภายในเท่าที่ควร การสั่งงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ บางเรื่องไม่ชัดเจน การอนุมัติเงินงวดมาให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตอน ไกลสิ้นปีงบประมาณ เจ้าหน้าที่การเงินในระดับโรงเรียน และอำเภอไม่ตรวจสอบเอกสารหลักฐานขอเบิกเงินและผู้ตรวจสอบภายในยังขาดเทคนิคในการตรวจสอบ

กิตินันท์ โนสุ (2536) ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือน ทั้ง 3 ด้าน มีการปฏิบัติในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ งานการเงินและพัสดุ งานบริหาร

ทั่วไป และงานการเจ้าหน้าที่ ในส่วนของงานการเงินและพัสดุ พบว่า สภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนในสำนักงาน งานการเงินและพัสดุ มีการปฏิบัติในระดับมากทุกงานเรียงตามลำดับคือ งานบัญชี งานการเงิน งานการจัดตั้งงบประมาณ และงานพัสดุ สำหรับสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือน พบว่า มีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับน้อย ทั้ง 3 งานเรียงตามลำดับ คือ งานการเจ้าหน้าที่ งานการเงินและพัสดุ และงานบริหารทั่วไป ในส่วนของงานการเงินและพัสดุ พบว่า มีปัญหาในระดับน้อยทุกงาน เรียงตามลำดับ คือ งานบัญชี งานพัสดุ งานการเงิน และงานการจัดตั้งงบประมาณ

นอกจากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ได้สรุปผลการตรวจสอบ (สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน, 2535) พบว่า

ด้านการบัญชีและการเงิน จากการตรวจสอบบัญชีข้อบกพร่องส่วนใหญ่ที่ตรวจพบ คือ ไม่ปฏิบัติตามคู่มือการบัญชีส่วนราชการ และปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินและการเก็บรักษาเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบ

ด้านบัญชีพัสดุ และการบริหารทรัพย์สิน จัดทำบัญชีรับ-จ่ายพัสดุ และทะเบียนคุมครุภัณฑ์ไม่เป็นปัจจุบัน การเก็บรักษา ควบคุม และการเบิกจ่ายพัสดุและครุภัณฑ์ไม่เรียบร้อย

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผลการตรวจสอบพบว่าข้อบกพร่องต่าง ๆ และกรณีทุจริตส่วนใหญ่เกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรี ขาดการควบคุมภายในที่ดี ข้อบกพร่องดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นกรณีที่เกิดซ้ำ ๆ กัน ซึ่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้เคยรายงานไว้ในรายงานการตรวจสอบเสมอ แต่หน่วยงานต่าง ๆ ก็ยังมีได้แก้ไขให้ถูกต้อง บางครั้งก่อให้เกิดความเสียหายแก่การเงินและทรัพย์สินของทางราชการเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการหลายหน่วยยังปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบไม่ครบถ้วนตามระเบียบ ประกอบกับผู้บังคับบัญชาของหน่วยรับตรวจบางหน่วยงานขาดความสนใจในการควบคุมดูแลให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรี จึงเป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตและความเสียหายแก่การเงินและทรัพย์สินของทางราชการ

ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตและข้อบกพร่องที่เสียหายแก่การเงินและทรัพย์สินส่วนราชการต่าง ๆ ควรถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเคร่งครัด ให้ผู้บังคับ

บัญชาทุกระดับได้ให้ความสนใจที่จะต้องสอดส่อง ดูแล เข้มงวด กวดขัน เจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และถ้าพบการทุจริตหรือข้อบกพร่องก็ให้พิจารณาลงโทษอย่างจริงจังตามควรแก่กรณีต่อไป นอกจากนั้นส่วนราชการจะต้องติดตามผลการปฏิบัติงานตามข้อเสนอแนะของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินโดยใกล้ชิด และควรให้ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติหน้าที่ให้ครบถ้วนตามระเบียบโดยเคร่งครัด ทั้งยังมีความเห็นว่า รัฐบาลควรส่งเสริมความรับผิดชอบด้านการควบคุมภายใน ในทางการเงินและบัญชีให้เกิดขึ้นกับผู้บริหารของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ